MALTA

QORTI CIVILI

PRIM' AWLA

(GURISDIZZJONI KOSTITUZZJONALI)

ONOR. IMHALLEF

LORRAINE SCHEMBRI ORLAND

Seduta tat-12 ta' Marzu, 2015

Rikors Numru. 15/2010

Emmanuele Caruana (0734350M); Carmel Curmi (541951M); Carmelo Abdilla (499257M); Carmel Barbara (1072446M); Maurice Borg (73740M); Anthony Borg Caruana (524546M); Joseph Camilleri (432846M); Vincent Farrugia (695654M); Anthony Grima (732740M); Joseph Micallef (89433M); Pio Pisani (83546M); Mario Sant (934850M); Victor Vella (314655M); Anthony Curmi (843948M); Joseph Abdilla (395650M); Joseph Balzan (9631M); Umberto Bruno (95735M); Gaetano Calleja (738248M); Alfred Caruana (264437M); Lino Degiorgio (417335M); Lino Falzon (392243M); Charles Griffin (570427M); Anthony

Mifsud (189845M); Joe Pace (836438M); Joseph Schembri (38537G); Charles Gauci (529950M); Thomas Magri (769245M); Anthony Vella (775346M); Alfred Zerafa (291660M); Anthony Mangion (416557M); Winceslaw Spiteri (629656M); Joseph Gatt (131546M); Anthony Grixti (896547M); Consolato Abela (636531M); Connie Cauchi (168862M); Paul Cutajar (194449M); Martin Ellul (35759M); Alfred Gauci (965846M); Joseph Muscat (630456M); Arsenio Bilocca (350563M); Saviour Aguis (96056M); Anthony Cassar (192331M); Vincent Scicluna (551035M); Victor Spiteri (724638M); Anthony Aquilina (307246M); Vincent Arnaud (239950M); Eddie Attard (578247M); Alex Azzopardi (515250M); Edgar Borg (138856M); Joe Camilleri (300049M); Michael Cini (709131M); Emanuel Cilia (1003845M); William Compton (524737M); Dennis Corser (18144M): Henry Falzon (558934M); Albert Polidano (550245M); Lawrence Galea (633427M); Salvu Gatt (280927M): Alfred Lia (197342M); Joseph M. Attard (507937M); Josianne Borg Scerri (153166M); George Brydon (557632M); Paul Camilleri (64418M); Vincent Camilleri (771451M); Abraham Debattista (535143M); Paul Dingli (121853M); Alfred Mangion (437634M); Anthony Mintoff (679923M); Salvinu Mintoff (623427M); Carmel Pace (153939M); Anthony Sammut (698546M); Carmel Sciortino (158341M); Walter Spiteri (723457M); Joseph Formosa (211441M); Joseph Abela (17657M); Rennie Azzopardi (433651M) Victor Farrugia (740437M); Louise Grech (42462M); Roseann Aquilina (566060M); Louis Azzopardi (528349M); Joseph

Bohm (448935M); Bernard Buttigieg (44834M); Lawrence Hili (212246M); Emanuel Cachia (689237M); Mario Calleja (602857M); Emanuel Camilleri (145356M); George Camilleri (62328M); Paul Mangion (9554M); Louis Cassar (882547M); Anthony Cuschieri (345041M); Saviour Dalli (150239M); Francis X Debattista (290538M); Paul Debattista (106462M); Victor Degiorgio (696559M); Maria Grech (337554M); Saviour Sammut (655947M); Carmel Grech (628556M); Carmel Abdilla (850347M); Jerome Busuttil (236747M); Paul Busuttil (519440M); Alfred Debattista (153352M); Martin Farrugia (667558M); Francis Grixti (209225M); Joseph Spiteri (665442M); Saviour Zammit (624350M); Charles Attard (313858M); Emmanuel Azzopardi (419844M); Maurice Bayliss (307332M); Joseph Camilleri (696836M); Carmel Bugeja (101833M); Carmel Busuttil (678756M); Pierre Calleja (509456M); Carmelo Aguis (194247M); Joseph Aguis (323051M); Joseph Azzopardi (406750M); Paul Bonanno (83863M); Anthony Borg (530647M); Carmel Bugeja (91753M); Anthony Buttigieg De Piro (561232M); Anthony Camilleri (944448M); Victor Camilleri (75945M); Joseph Catania (155833M); Publius Ellul (772751M); Victor Falzon (99139M); Alfred Fenech (708039M); Carmel Galea (209233M); James Grech (605650M); Joseph Grixti (566853M); Patrick Massa (753947M); Lawrence Cachia (832446M); Vincent Cremona (475750M); Spiridione Cutajar (9188M); Joseph Fenech (781734M); Anthony Grech (279949M); Joe Mallia (729644M); Anthony Aguis (529551M); Francis

Mangion (752846M); Lawrence Mizzi (33449G); Emanuel Pace (435854M); Andrew Logan (479882M); John Salamone (61752M); Joseph Sciberras (518827M); Francis Spiteri (211622M); George Spiteri (850253M); Vincent Ungaro (31948M); Gaetano Vella (607550M); Noel Cassar (1044147M); Ronald Cilia (32946M); Louis Buttigieg (647952M); Anthony Cassar (240248M); John Grima (562644M); Mario Zammit (686651M); Charles Demicoli (699246M); Alfred Baldacchino (446837M); Joseph Callus (576353M); Anthony Farrugia (419931M); Joseph Muscat (627055M); Victor Spiteri (798547M); Philip Borg (64333M); Carmel Ebejer (137238M); Joseph Mallia (715750M); Carmel Polidano (360657M); Anthony Sammut (653347M); Loreto Rapa (898551M); Louis Amaira (505848M); Emanuel Bellia (115549M); Francis Borg (674938M); Alfred Camenzuli (646939M); Nazzareno Cassar (172837M); Michael Connor (116257M); William Lauri (330530M); Ronald Longhurst (682647M); Frida Pandolfino (711455M); Mario Pandolfino (2051M); Thomas Spiteri (623649M); Alfred Sultana (129438M); Francis Zammit (406555M); John Lentini (406557M); Alfred Azzopardi (244940M); Emmanuel Azzopardi (60730M); Joe Galea (695440M); Joseph Attard (49149M); Raymond Attard (43257M); Francis Axiaq (26838G); Charlie Azzopardi (526656M); Anthony Bonanno (53838M); John Borg (904544M); Stephen Cachia (783746M); Nicholas Mizzi (301046M); Frank Muscat (1099944M); John M. Sciberras (532738M); Emanuel Scicluna (45359M); Joseph Vassallo

(302628M); Jesmond Cassar (475663M); Paul Debattista (51640M); Alfred Dimech (180337M); Angelo Farrugia LL.D (62256M); Victor Farrugia (882047M); Victor Galea (360445M); John Grech (311444M); John Zahra (585725M); Alfred Mercieca (432247M); George Micallef (601646M); Joseph Micallef (716237M); Joseph Mintoff (859549M); Josephine Moore (793658M); Joe Mula (666343M); Lawrence Muscat (47444M); Joe Parnis (699930M); Emanuel Scicluna (53849M); Joseph Spiteri (29550M); Alfred Zammit (204851M); Raphael Bonnici (70349M); Albert Callus (648942M): Mario Saliba (791346M); Joe Bone (352939M); Charles Caruana (865545M); Saviour Curmi (415535M); Rosario Dagostino (366352M); Anthony Debono (281941M); Joe C Gauci (14035G); Carmen Muscat (306146M); Emanuel Pirotta (1234M); Lawrence Portelli (880451M); Joseph Pullicino (625539M); Nicholas Schembri (642437M); Joe Xerri (352358M); Stephen Gravina (709961M); Carmel Axisa (564927M); Charles Camilleri (715937M); Joseph Castagna (20255M); Efrem Connor (735135M); Joseph Ellul (221449M); Peter Farrugia (58339M); Ernest Micallef (233650M); Rita Micallef (806035M); Romeo Micallef (44045M); John Micallef Hawk (102245M); Joseph Mizzi (840744M); Walter Tanti (370345M); Edgar Theuma (291038M); Alfred Flatley (27846M); Joseph Mallia (797749M); Joseph Aguis (290031M); Walter J. Newell (647339M); John Tanti (102544M); Alfred Abela (678049M); Saviour Attard (129948M); Joe Azzopardi (281650M); George Baldacchino (541645M); Anthony Bonello (388149M); Emanuel

Bonello (1105444M); Francis Borg (549739M); George Zammit (35129M); Joseph Camilleri (224639M); James Claridge (134030M); Anthony Demicoli (383135M); George Galea (433057M); Marianne Grima (149054M); George Jacono (829644M); Anthony Mangion (835233M); Carmel Muscat (58526M); George Pace (711757M); Lawrence Seychell (608138M); Paul Borg (149950M); Louis Bugeja (518550M); Celestino Bugeja (519750M); Francis Cassar (226433M); Anthony Farrugia (476651M); Paul Farrugia (243948M); Carmel Grech (17752M); Nazzareno Pace (520050M); Felix Polidano (915251M); George Aguis (217446M); Paul Aguis (330145M); Charles Azzopardi (187139M); John Azzopardi (443049M); Joseph M. Azzopardi (509344M); Publius Cutajar (430334M); Carmel Fenech (605242M); Joseph Ferrigi (333262M); Louis Bugeja (248726M); Tarcisio Bugeja (275731M); Paul Buhagiar (5638M); Michael Scicluna (684754M); John Spiteri (512313M); Anthony Tanti (154440M); Alfred Vassallo (516443M); Angelo Zahra (706733M); Marius Xerri (540254M); Joseph Galea (280138M); Joseph Galea (715462M); Louis Galea (157633M); Anthony Grech (638738M); Luke lnguanez (724136M); Carmelo Pace (542554M); Joseph Psaila (172557M); Joe Galea (647547M); Saviour Grima (528452M); Guzi Cassar (607239M); Anthony Laferla (555036M); Ronnie Laferla (612735M); Louis Dalli (263833M); Louis Micallef (644046M); Anthony Mifsud (895145M); Anthony Montebello (122150M); Alfred Stivala (488742M); Paul Suda (153538M); Patrick Vella (603953M);

Alfred Attard (491943M); Carmel Mintoff (407251M); Alfred Abela (941046M); Paul Mangion (214651M); John Falzon (311547M); Mary Callus (745153M); Dominic Cassar (348441M); James Drury (9653M); John Aguis (500951M); Alfred Bonnici (26040M); Paul Ciantar (368746M); Mario Dalli (691449M); Anthony Zammit (751344M); Victor Pace (691449M); Joe Meli (352540M); Tarcisio Xerri (898952M); Saviour Pulo (685350M); Anthony Saliba (330738M); Raphael Schembri (546748M); Godwin Spiteri (408757M); Nazzareno Seychell (475535M); Anthony Farrugia (381953M); Emanuel Sammut (450434M); Paul Seguna Vella (200260M); John Zammit (922649M); Anthony Azzopardi (897251M); Joe Calleja (250344M); Anthony Camilleri (543248M); Emmanuel Caruana (734350M); Emmanuel Grech Mallia (421837M); John Mifsud (720444M); Saviour Azzopardi (362258M); Joseph Buhagiar (786353M); Joseph Callus (697354M); Emanuel Camilleri (516129M); Mario Caruana (554260M); Louis Cassar (522328M); Joseph Cilia (4439257M); Carmel Gauci (767945M); Victor Gauci (450044M); Carmel Mercieca (683053M); Nazzareno Micallef (510845M); David Saliba (398363M); Joseph Cassar (321833M); Anthony Spiteri (306930M); Francis Vella (784849M); Nicholas Cutajar (890250M); Joe Abela (580339M); Alex Barberi (564945M); John Bowermann (201837M); Raymond Busuttil (33549M); Carmel Calleja (481233M); Albert Depares (198727M); Francis Galea (546727M); Raymond Grech (147554M); Alfred Magrin (884746M); Alfred Magro (317048M);

Carmel Magro (318145M); Saviour Sammut (310341M); Joseph Schembri (626142M); Vincent Perry (384046M); Joseph Sant (514651M); Frank Schembri (336541M); John Suda (347937M); Leslie Vella (768344M); Gaetano Walker (326557M); Joseph Gatt (589344M); Ronald Micallef (679739M); Joseph Abela (725354M); Carmelo Mizzi (748150M); Carmel Spiteri (737737M); Saviour Gatt (738539M); Joseph Lanzon (920945M); Victor Cutajar (619036M); Nazzareno Debono (171346M); Emanuel Deguara (723044M); Victor Deguara (405339M); Francis Gauci (349248M); Richard Mercieca (338746M); Mariella Mizzi (591759M); Joe Rizzo (743740M); Carmel Schembri (851039M); Edwin Zahra (628948M); Silvio Brincat (439260M); Francis Grima (734544M); John Abela (1108544M); Walter Camilleri (827446M); Anthony Carbonaro (613230M); Alphonse Cauchi (625846M); Richard Cauchi (54051M); Joseph Cilia (502951M); Mario Farrugia (713745M); John Mejlak (446032M); Joseph Mifsud (230523M); Jacob Muscat (59638M); Joseph Psaila (77749M); Alfred Vella (862037M); Vincent Zahra (198424M); Anthony Armeni (59160M); Dennis Arnold (168243M); Anthony Camilleri (429949M); Anthony Galea (433460M); Louis Camilleri (43137G); Paul Camilleri (10546M); Joseph Cassar (210650M); Paul Cassar (38248M); Peter Cassar (234641M); Carmel Catania (451252M); Joseph Cauchi (66048M); Vincent Cesare (352362M); Lawrence Coleiro (194751M); Daniel Gatt (634855M); Emanuel Cutajar (4136M); Vincent Debattista

(83153M); Mario A. Decelis (876548); David Demarco (2347M); Nazzareno Ellul (497938M); Joseph Farrugia (170848M); Joseph Borg (517745M); Nicholas Borg (663544M); Anthony Vella (124857M); Paul Bugeja (25842M); Joseph Buhagiar (254533M); John Busuttil (845233M); Carmel Camilleri (82231M); Joe Caruana (700549M); George Darmanin (223537M); Anthony Farrugia (441636M); Carmel Abdilla (920050M); Carmel Aguis (659534M); Carmel Aguis (612328M); Guido Aguis (148651M); Joseph Aguis (41323M); Ciarlo' Anastasi (901550M); Joseph Aquilina (44436G); Carmelo Aquilina (255755M); Saviour Attard (75639G); John Attard (487831M); Alfred Attard (46138M); Carmel Azzopardi (922648M); Paul Azzopardi (804543M); Carmel Baldacchino (329238M); Robert Bayliss (20537M); Francis Bezzina (669847M); Anna Bonaci (517663M); William Bonello (453119M); Edgar Borda (238147M); Joseph Borda (581449M); Joseph Borda (166653M); Lawrence Bordieri (223059M); Francis Borg (406823M); Francis Borg (417163M); Joseph Borg (499327M); Alfred Borg (245649M); Joseph Borg (336342M); Paul Borg (55032M); Tarcisio Borg (887546M); Anthony Brincat (159240M); George Bugeja (939444M); Spiridione Bugeja (70379M); Raymond Bugeja (83552M); Carmel Bugeja (659238M); Carmel Busuttil (423642M); John Busuttil (965044M); Joseph Buttigieg (36734G); Joseph Buttigieg (24943G); John Buttigieg (66439G); Emanuel Buttigieg (3950G); Godfrey Buttigieg (426346M); Francis Calleja (84544G); Paul Calleja (166830M);

Johnmary Calleja (807350M); John Camilleri (37833G); Michael Camilleri (55740G); Peter Camilleri (70432G); Peter Paul Camilleri (2734G); Emanuel Camilleri (9924G); Carmel Camilleri (784839M); Joseph Camilleri (38358G); Mario Camilleri (46054G); Joseph Camilleri (541G); Saviour Camilleri (87365M); Joseph Camilleri (345653M); Saviour Camilleri (790732M); Charles Camilleri (633446M); Joseph Camilleri (444653M); Francis Camilleri (599246M); Joseph Camilleri (374037M); George Caruana (27433G); Francis Caruana (763547M); Martin Caruana (190159M); Stephen Caruana (16267M); George Casha (18746G); John Mary Cassar (65557G); Stephen Cassar (70433G); Frank Cassar (335659M); Godfrey James Cassar (821345M); Joseph Cauchi (37231G); David Cauchi (130756M); Pio Cilia (147439M); William Cilia (273752M); Anthony Cini (47335G); Alfred Coppola (402360M); Joe Cordina (45034G); Joe Cordina (111557M); Philip Cortis (591249M); Alexander Cosby (246361M); Michael Angel Cremona (29353G); Raymond Cremona (492062M); Alfred Cuschieri (419639M); Gaetano Cuschieri (53933M); Joseph Cuschieri (539425M); Francis Cutajar (20437G); Charles Cutajar

(278543M); Francis Darmanin (181050M); Carmel Darmanin (10534M); Alfred Debattista (548437M); Joseph Debattista (805146M); Francis Debono (66741G); Emanuel Debono (285289M); John Debono (638535M); John Debrincat (85943G); John Demicoli (289245M); Anthony Dimech (3939G); Angelo Dimech (70347G); Louis Dimech

(8340G); John Dingli (61427G); Anthony Dingli (32067G); Anthony Farrugia (286042M); Joseph Fenech (277535M); Johnmary Fenech (718137M); Saviour Ferrigi (397433M); Salvina Formosa (63634G); John Galea (6435G); Saviour Galea (340G); Albert Galea (723043M); George Galea (379052M); George Gatt (41933G); Anthony Gatt (680439M); Anthony Gatt (680439M); Louis Gray (40245M); George Grech (60033G); Vincent Grech (25529G); Roger Grech (808949M); John Grixti (462244M); Ronald Kelly (322045M); Vincent Lia (1050446M); Lawrence Lia (22546M); Lawrence Licari (608342M); Albert Mallia (430233M); Joseph Mangani (358454M); Arthur Marsh (212132M); Emanuel Mercieca (1631M); Lawrence Micallef (31929G); Michael Micallef (62332G); George Micallef (43022G); Marcel Micallef (45619G); Joseph Micallef (16226G); Joseph Micallef (44237G); Francis Micallef (276957M); Victor Micallef (839749M); Generoso Mifsud (261361M); Spiridione Mifsud (561048M); Carmel Mifsud (939748M); Mario Mifsud (143548M); George Mifsud (124248M); Albert Mintoff (40850M); Mario Mizzi (845150M); John Mizzi (580748M); Stephen Monreal (481059M); Harry Montebello (606836M); Joseph Muscat (258244M); Carmel Muscat (448939M); Carmel Muscat (224753M); Louis Muscat (670334M); Carmel Muscat (206151M); Joe Muscat (892849M); Anna Muscat (480954M); Emanuel Muscat (585360M); Salvu Muscat (480923M); Joseph Navarro (881954M); Liberat Pace (7931M); Paul Parnis (18530G); Joseph Pisani (458756M); Joseph Piscopo (71324G);

Joseph Piscopo (13656G); Anthony Polidano (181551M); Francis Polidano (612943M); Catherine Pomroy (584456M); Spiro Portelli (32637M); Joseph Portelli (22538G); Alfred Pulis (926647M); Joseph Rapa (13427G); Joseph Rapa (340481M); Carmel Rotin (41441G); Peter Rotin (182233G); Victor Said (5041G); Carmel Saliba (57148G); Martin Saliba (2256M); Carmelo Saliba (1029648M); Joseph Sammut (613135M); Joseph Sammut (21030G); Nazzareno Sammut (201453M); Emanuel Sammut (21052M); Francis Sammut (929449M); Joseph Sammut (924448M); Lorenza Sammut (184858M); Anthony Sammut (901647M); Joseph Sammut (679148M); Joseph Schembri (416660M); Joseph Schembri (679148M); Angelo Scicluna (449947M); John Scicluna (289628M); Angelo Scicluna (716248M); Michael Sciortino (355249M); John Spiteri (49136M); Angelo Spiteri (988547M); Andrew Spiteri (413542M); Joseph M. Spiteri (478118M); Joseph Spiteri (98435M); Louis Spiteri (1075848M); Joseph Stellini (73349M); Charles Stivala (914148M); Joseph Sultana (119048M); Carmel Tabone (7844G); Emanuel Tabone (912551M); Joseph Tabone (165647M); Salvu Tanti (651946M); Charles Tanti (656848M); Felic Testa (615522M); Joe Valletta (257547M); Joseph Vassallo (728540M); Saviour Vella (776745M); Grigor Vella (3928G); Saviour Vella (1727G); Martin Vella (728456M); Salvu Vella (33352G); Emanuel Vella (17937M); Raymond Vella (444263M); John Vella (620837M); Saviour Vella (128027M); Carmel Xerri (42145G); John Scerri (31532G); Baskal Xerri (46131G); Grezju Xerri

(65029G); Carmel Xerri (87749G); John Xerri (35157G); Anthony Xuereb (19555G); Michael Xuereb (2327G); Francis Xuereb (53129G); Godwin Xuereb (460149M); Zahra Vincent (955846M); Philip Zammit (211446M); Emanuel Zammit (634722M); Joseph Zammit (751256M); Anthony Zarb (103445M); Victor Zerafa (510641M); Carmelo Zammit (400327M); Rita Cassar (417263M); Paul Attard; Josephine Vassallo; Carmel Zahra; Martin Butters; Peter Paul Dibbon; Raymond Bunce; Joseph Abela; Charles Farrugia; Francis Micallef; Emanuel Buhagiar; Carmelo Micallef; Alphonse Spiteri; Joseph Mallia; Marco Portelli; Maurice Grixti; Anthony Spiteri; Victor Bartolo; George Bristow; Joseph Buttigieg; Carmel Grech; Joe Azzopardi; Vincent Caruana; Andrew Caruana; Emanuel Schembri; Joseph Galea; Saviour Anastasi; Alfred Bonnici; Joseph Catania; Carmel Micallef; Carmel Mizzi; Anthony Muscat; Norman Schembri; Carmelo Sciberras; Joseph Spiteri; Ignazio Vella; Joseph Vella; Michael Zahra; Carmel Zammit; Roger Bugeja; George Buhagiar; Alfred Borg; Saviour Cauchi; Simon Gauci; John Grima; Joseph Grima; Saviour Sciberras; Charles Bonanno; Carmel Cauchi; Gaetano Pace; Nazzareno Azzopardi; Ronnie Azzopardi; Carmelo Calleja; Saviour Camilleri; Lawrence Magro; Emanuel Mifsud; Emanuel Mifsud; Jimmy Muscat; Joseph Sant; Maurice Dimech; Louis Valletta; Charles Cutajar; Walter Sargent; Joseph Brincat; Carmel Zerafa; Joseph Abdilla; Joe Bonello; Joseph Camilleri; George Cachia; Charles Abela; Carmel Aquilina; Joseph Attard; Francis

Buhagiar; Moses Camilleri; Alfred Attard; Joseph Frendo; Joseph Gerada; Hugh Greengrass; John Mattock; Saviour Micallef; Francis Moran; Tonio Naudi; Anthony Spiteri; Albert Camilleri; Joe Zerafa; Emanuel Borg; Joseph J. Camilleri; Emanuel Deguara; Charles Galea; Angelo Bugeja; Grazio Camilleri; Francis Farrugia; Louis Zerafa; Louis Gafa`; Paul Saliba; Tarcisio Vella; Joe Camilleri; Joseph Sapiano; Henry Scalpello; Joseph M. Azzopardi; Gaetano Gatt; John Borg; A. Camilleri; Joseph Camilleri; William Cordina; Vincent Harmsworth; Anthony Mercieca; Joseph Attard; Mary Bajjada; Charles Grech; Charles Mifsud; Philip Sammut; Vincent Micallef; Alfred Pace; George Aguis; Philip Coleiro; John Cutajar; Victor Muscat; George Sciberras; Martin Trapani; Anthony Sammut; Francis Gauci; Vincent Busuttil; Victor Camenzuli; Arthur Grech; Joseph Mallia; Marthese Mallia; Anthony Schembri; Alexander Taliana; Carmel Spiteri; Michael Camilleri; Nazzareno Gouder; John Debattista; Maryrose Pulis; Albert Mifsud; Francis Borg; Michael Briffa; FX Mangion; John Portelli; Saviour Camilleri; Michael Xiberras; Saviour Gatt; Saviour Spiteri; Edward Falzon; Joseph Camilleri; Charles Curmi; Charles Formosa; Charles Curmi; Maurice Schembri; Joseph Persiano; Romeo Zahra; Emanuel Dimech; Mario Pace; John Ciantar; Vincent Borg; Joseph Stellini; Joseph Zahra; Luciano Abela; Horace Anastasi; Raymond Aquilina; J. Mallia; Teddy Cachia; George Galea; Frankie Delicata; Godwin Cilia; Joseph Azzopardi; Michael Brincat; John Cachia; Alfred Zarb;

Michael Camilleri; Richard Borg Ginger kemm f' isimhom proprju u bhala membri ta' l-Ghaqda Pulizija Pensjonanti in rapprezentanza ta' l-istess Ghaqda Pulizija Pensjonanti

vs

Il-Prim Ministru; l-Avukat Generali u d-Direttur tas-Sigurta` Socjali

Il-Qorti,

I. PRELIMINARI.

Rat ir-rikors tar-rikorrenti Emanuel Caruana et datat 17 ta' Frar 2010 fejn esponew: -

Illi r-rikorrenti proprio huma lkoll eks membri tal-Korp tal-Pulizija;

Illi r-rikorrenti proprio, illum, huma lkoll irtirati mill-Korp tal-Pulizija u dana wara illi ghamlu hamsa u ghoxrin sena servizz mal-Korp tal-Pulizija jew dak in-numru ta' snin li jintitolahom ghall-pensjoni mill-Korp tal-Pulizija;

Illi *inoltre* r-rikorrenti huma lkoll membri ta' l-Ghaqda Pulizija

Pensjonanti u ghalhekk qeghdin imexxu f'din l-istanza mhux biss fil-kapacita` personali taghhom izda wkoll ghan-nom u in rapprezentanza ta' l-Ghaqda Pulizija Pensjonanti;

Illi fis-snin illi r-rikorrenti kienu fis-servizz tal-Korp tal-Pulizija, huma kienu jhallsu l-kontribuzzjonijiet tas-sigurta` socjali skont ma jiddisponi l-Att dwar is-Sigurta` Socjali (Kapitolu 318 tal-Ligijiet ta' Malta);

Illi sintendi, il-kontribuzzjonijiet tas-Sigurta` socjali, ladarba debitament imhallsa, jintitolaw lil min ihallas ghall-beneficcji

kollha imsemmija fl-Att dwar is-Sigurta` Socjali, fosthom illi

jippercepixxu pensjoni;

Illi fost affarijiet ohra, l-artikolu 123 ta' l-Att dwar il-Pulizija (Kapitolu 164 tal-Ligijiet ta' Malta) jiddisponi illi ufficjal tal-Pulizija meta jirtira mill-Korp tal-Pulzija meta jkun ghalaq hamsa u ghoxrin sena servizz fil-Korp tal-Pulizija jinghata pensjoni illi tinhadem skont ma jipprovdu d-dispozizzjonijiet ta' dak l-Att;

Illi ghalkemm ir-rikorrenti lkoll hallsu l-kontribuzzjonijiet tas-sigurta` socjali sabiex jiehdu pensjoni shiha taht l-Att dwar is-Sigurta` Socjali (Kapitolu 318 tal-Ligijiet ta' Malta), kulma qeghdin jippercepixxu hija d-differenza bejn il-pensjoni illi kieku huma intitolati ghaliha taht l-Att dwar is-Sigurta` Socjali wara illi jitnaqqas id-dhul mill-pensjoni stabbilita taht l-Att dwar il-Pulizija;

Illi r-rikorrenti ghandhom x’ jifhmu illi l-komputazzjoni relattiva qieghda issir taht l-artikolu 56 ta' l-Att dwar is-Sigurta` Socjali (Kapitolu 318 tal-Ligijiet ta' Malta);

Illi l-applikazzjoni kif inghad ta' l-artikolu 56 u ta' l-Att dwar is-Sigurta` Socjali fil-konfront tar-rikorrenti proprio *et nomine* hija leziva tad-drittijiet fundamentali taghhom: (1) ghall-protezzjoni minn privazzjoni ta' proprjeta` bla kumpens kif garantit mill-artikolu 37 tal-Kostituzzjoni ta' Malta, kif ukoll; u (2) ghat-tgawdija pacifika tal-possedimenti kif garantit mill-ewwel artikolu ta' l-ewwel Protokoll tal-Konvenzjoni Ewropea dwar id-Drittijiet tal-Bniedem. Dana ghaliex bl-applikazzjoni ta' l-imsemmi artikolu fil-konfront taghhom, huma qeghdin jigu spussessati minn beni li bi dritt huma taghhom peress illi huwa risaput illi l-fatt illi persuna thallas kontribuzzjoni tas-sigurta` socjali jirradika d-dritt ta' proprjeta` taghha ghall-pensjoni garantit taht il-Kostituzzjoni ta' Malta u l-Konvenzjoni Ewropea dwar id-Drittijiet tal-Bniedem;

Illi *inoltre* u b'zieda ma' dak illi inghad hawn fuq, l-artikolu 56 ta' l-Att dwar is-Sigurta` Socjali (Kapitolu 318 tal-Ligijiet ta' Malta), jilledi d-drittijiet fundamentali kif garantit mill-artikolu 14 tal-Konvenzjoni Ewropea dwar id-Drittijiet tal-Bniedem meta abbinat flimkien ma' l-ewwel artikolu ta' l-ewwel Protokoll ta' l-istess Konvenzjoni u dana peress illi l-imsemmi artikolu 56 jiddiskrimina kontra r-rikorrenti b'mod mhux legittimu u b'mod pregudizzjevoli ghad-drittijiet ghal pensjoni taghhom;

Ghaldaqstant l-esponenti umilment jitolbu illi dina l-Onorabbli Qorti jghogobha:

1. Fl-ewwel lok, tiddikjara u tiddeciedi illi l-applikazzjoni kif inghad ta' l-artikolu 56 u ta' l-Att dwar is-Sigurta` Socjali fil-konfront tar-rikorrenti *proprio et nomine* hija leziva tad-drittijiet fundamentali taghhom: (1) ghall-protezzjoni minn privazzjoni ta' proprjeta` bla kumpens kif garantit mill-artikolu 37 tal-Kostituzzjoni ta' Malta, kif ukoll; u (2) ghat-tgawdija pacifika tal-possedimenti kif garantit mill-ewwel artikolu ta' l-ewwel Protokoll tal-Konvenzjoni Ewropea dwar id-Drittijiet ta!-Bniedem;

2. Fit-tieni lok, tiddikjara u tiddeciedi illi l-artikolu 56 ta' l-Att dwar is-Sigurta` Socjali (Kapitolu 318 tal-Ligijiet ta' Malta), jilledi d-drittijiet fundamentali kif garantit mill-artikolu 14 tal-Konvenzjoni Ewropea dwar id-Drittijiet tal-Bniedem meta abbinat flimkien ma' l-ewwel artikolu ta' l-ewwel Protokoll ta' l-istess Konvenzjoni u dana peress illi l-imsemmi artikolu 56 jiddiskrimina kontra r-rikorrenti b'mod mhux legittimu u b'mod pregudizzjevoli ghad-drittijiet ghal pensjoni taghhom;

3. Fit-tielet lok, taghti dawk l-ordnijiet, tohrog dawk l-atti u taghti dawk id-direttivi li tqis xierqa sabiex twettaq, jew tizgura t-twettiq tad-drittijiet fundamentali tar-rikorrenti hekk kif garantiti taht il-Konvenzjoni Ewropea ghall-Protezzjoni tad-Drittijiet tal-Bniedem u tal-Libertajiet Fundamentali u l-Kostituzzjoni ta' Malta u dana, fost affarijiet ohra, billi tikkwantifika dik il-parti tal-pensjoni illi minnha gew imcahhda r-rikorrenti u tordna lill-intimati jew min minnhom ihallsu l-ammont hekk kwantifikat lir-rikorrenti;

u dana taht dawk il-provvedimenti xierqa u opportuni.

Bl-ispejjez kontra l-intimati.

Rat li dan ir-rikors gie appuntat ghas-smigh mill-Qorti kif diversament presjeduta ghas-seduta tal-25 ta' Frar 2010.

Rat ir-risposta tal-Prim Ministru, ta' l-Avukat Generali u tad-Direttur tas-Sigurta` Socjali datata 24 ta' Frar 2012 a fol 20 tal-process fejn esponew bil-qima:

1. Illi *in limine litis a tenur* ta' l-artikolu 174(2)(a) u (c) tal-Kap 12 tal-Ligijiet ta' Malta huwa opportun li kull wiehed mir-rikorrenti jindika n-numru tal-karta ta' l-identita' tieghu fl-okkju tal-kawza u kif ukoll jaghti l-indirizz tar-residenza tieghu;

2. Illi preliminarjament il-Prim Ministru u l-Avukat Generali mhumiex il-legittimi kontradittur f'dawn il-proceduri u dan *ai termini* ta' l-artikolu 181B tal-Kap 12 tal-Ligijiet ta' Malta u ghaldaqstant ghandhom jigu liberati mill-

osservanza tal-gudizzju;

3. Illi *in linea* preliminari u minghajr pregudizzju ghas-suespost, ir-rikorrenti ma ezawrewx ir-rimedji ordinarji u ghalhekk din l-Onorabbli Qorti ghandu jogoghbha tirrifjuta li terzercita s-setghat kostituzzjonali taghha *ai termini* tal-proviso tas-subartikolu (2) ta' l-artikolu 46 tal-Kostituzzjoni ta' Malta u *ai termini* tal-proviso tas-subinciz (2) ta' l-artikolu 4 tal-Kap 319;

4. Illi *in linea* preliminari wkoll u minghajr pregudizzju ghas-suespost, kull wiehed mir-rikorrenti ghandu jipprova l-interess guridiku tieghu;

5. Illi preliminarjament ukoll u minghajr pregudizzju, fejn ir-rikorrenti qeghdin jidhru in rapprezentanza ta' l-Ghaqda Pulizija Pensjonanti ghandhom igibu prova ta' l-awtorizzazzjoni taghhom sabiex fethu dawn il-proceduri f'tali kapacita';

6. Illi fil-mertu u minghajr pregudizzju ghas-suespost it-talbiet tar-rikorrenti ghandhom jigu michuda peress li huma infondati fil-fatt u fid-dritt u dan ghar-ragunijiet segwenti:

(i) <u>Inapplikabbilita' ta' l-artikolu 37 tal-Kostituzzjoni ta' Malta</u>

Fl-ewwel lok, l-artikolu 37 tal-Kostltuzzjoni ta' Malta mhux applikabbli ghall-kaz in dizamina *stante* li dan l-artikolu japplika biss meta l-proprjeta' tkun qieghda diga` ghandek u mhux meta jkun hemm talba bhal ma hi dik tar-rikorrenti ghal hlas aktar ta' pensjoni minn dak li qieghed diga` jigi percepit. F'dan il-kaz ir-rikorrenti ma ttehdilhom xejn li kien fil-pussess taghhom;

(ii) <u>Ebda lezjoni ta' l-Artikolu 37 tal-Kostituzzjoni</u>

Illi minghajr pregudizzju ghas-suespost ma kien hemm l-ebda ksur ta' dan l-artikolu *stante* li bl-ebda tigbid ta' immaginazzjoni ma jista' jinghad li l-fatti kif prospettati mir-rikorrenti jammontaw ghal xi tehid forzuz ta' proprjeta';

(iii) Inapplikabbilita' ta' l-Artikolu 1 ta' l-Ewwel Protokoll tal-Konvenzjoni Ewropea

Illi lanqas l-artikolu 1 ta' l-Ewwel Protokoll mhu applikabbli ghall-kaz in dizamina. Dan l-artikolu japplika biss ghall-beni jew possedimenti li persuna diga` ghandha u li diga` qieghda tgawdi. Kif diga` inghad aktar 'il fuq ir-rikorrenti qed jibbazaw il-lanjanzi taghhom fuq allegazzjoni li huma messhom hadu pensjoni aktar milli dak li qed jircievu diga`;

(iv) Ebda lezjoni ta' l-Artikolu 1 ta' l-Ewwel Protokoll tal-Konvenzioni Ewropea

Illi minghajr pregudizzju ghas-suespost ma sehhet ebda lezjoni ta' l-artikolu 1 ta' l-Ewwel Protokoll bl-applikazzjoni ta' l-artikolu 56 tal-Kap 318 tal-Ligijiet ta' Malta kif allegat mir-rikorrenti.

Tajjeb li jigi rilevat li ma hemm ebda dritt, garantit bil-Konvenzjoni, ghal pensjoni *ut sic*. Lanqas wiehed ma jista' jitkellem dwar dritt ghal xi ammont partikolari ta' pensjoni, kif qed jippretendu r-rikorrenti cioe' li jiehdu zewg pensjonijiet shah dwar l-istess servizz.

Inoltre' ghandu jinghad li r-rikorrenti ma gew bl-ebda mod imfixkla fit-tgawdija tal-possedimenti taghhom ghaliex il-pensjoni qed tigi percepita minnhom bl-istess mod kif dejjem kienet tigi percepita. Sa mill-bidu nett huma bdew jircievu ammont u dan ma tnaqqsilhomx. Anzi ghandu

jinghad li r-rati tal-pensjoni ta' l-irtirar jigu aggustati kull sena abazi ta' l-indici ta' l-gholi tal-hajja.

Illi minghajr pregudizzju ghas-suespost il-proviso ta' l-artikolu 1 ta' l-Ewwel Protokoll jaghti dritt lill-Istat li jwettaq dawk il-ligijiet li jidhrulu xierqa biex jikkontrolla l-uzu ta' proprjeta' skont l-interess generali u *in linea* ma' dan jinghad li l-artikolu 56 tal-Kap 318 jikkonsegwi ghan altru milli legittimu.

(v) <u>Ebda ksur ta' l-Artikolu 14 meta abbinat ma' l-Artikolu 1 ta' l-Ewwel Protokoll tal-Konvenzjoni Ewropea</u>

Illi l-esponenti jichdu kategorikament li qatt imxew b'xi mod diskriminatorju fil-konfront tar-rikorrenti. L-artikoli li jittrattaw dwar pensjoni tas-servizz fil-Parti V tal-Kap 318 tal-Ligijiet ta' Malta japplikaw ghal kull beneficcjarju li huwa intitolat ghall-pensjoni tas-servizz u dan minghajr ebda distinzjoni.

7. Salv eccezzjonijiet ulterjuri

Ghaldaqstant l-esponenti umilment jitolbu lil din l-Onorabbli Qorti joghgobha tichad ir-rikors tar-rikorrenti bl-ispejjez kontra r-rikorrenti.

Rat in-nota ta’ sottomissjonijiet tar-rikorrenti kollha Emanuele Caruana et datata 19 ta’ Awwissu 2013 a fol 692 tal-process

Rat in-nota ta’ sottomissjonijiet risponsiva tal-Onorevoli Prim Ministru, tal-Avukat Generali u tad-Direttur tas-Sigurta` Socjali datata 12 ta’ Settembru 2013 a fol 711 tal-process.

Rat il-verbali kollha tas-seduti mizmuma quddiem il-Qorti kif diversament presjeduta inkluz dak tas-seduta tal-10 ta’ Ottubru 2013 fejn meta issejjah ir-rikors deher ir-rikorrenti l-eks Assistent Kummissarju Nicholas Cutajar kif ukoll uhud mir-rikorrenti l-ohra assistiti minn Dr. Adrian Delia. Deher ukoll Dr. Christian Falzon Scerri ghall-intimati u George Cremona in rapprezentanza tas-Sigurta` Socjali. Id-difensuri tal-partijiet trattaw oralment ir-rikors promotur u iddikjaraw li tista’ tinghata s-sentenza. Il-kawza giet differita ghas-sentenza ghas-seduta tal-11 ta’ April 2014.

Rat in-nota tar-Registratur Qrati u Tribunali Civili Emanuel Sciriha a fol 745 datata 22 ta’ Settembru 2014 fejn il-kawza giet assenjata lil din il-Qorti hekk presjeduta.

Rat il-verbali tas-seduta tas-6 ta’ Novembru 2014 u tas-27 ta’ Novembru 2014 mizmuma quddiem din il-Qorti kif hekk illum presjeduta fejn meta issejjah ir-rikors deher ir-rikorrent Ray Zammit u uhud ohra mir-rikorrenti assistiti minn Dr. William Cuschieri, u Dr. Christian Falzon Scerri ghall-intimati kollha. Id-difensuri tal-partijiet qablu li ghalkemm il-kawza giet f’ dan l-istadju quddiem Qorti diversament ippresjeduta, qablu li din il-kawza tista’ tibqa’ ghas-sentenza fuq il-provi u sottomissjonijiet kollha li diga` saru u qeghdin in atti. Il-Qorti ghalhekk iddifferixxiet il-kawza ghas-sentenza ghat-12 ta’ Marzu 2015.

Hadet konjizzjoni tal-provi prodotti.

II. KONSIDERAZZJONIJIET

Illi permezz tar-rikors promotur ir-rikorrenti, ilkoll ex-membri tal-Korp tal-Pulizija, u membri ta' l-Ghaqda Pulizija Pensjonanti, qeghdin jfittxu dikjarazzjoni ġudizzjarja u rimedji opportuni billi jsostnu li **l-artikolu 56 tal-Kap.318 tal-Ligijiet ta' Malta,** fl-applikazzjoni tieghu, huwa lesiv tal-jeddijiet fondamentali taghhom kif sanciti bl-artikolu **37 tal-Kostituzzjoni ta' Malta, (**il quddiem imsejjah 'il-Kostituzzjoni) **l-Artikolu 1 tal-Ewwel Protokoll tal-Konvenzjoni Ewropea ghall-Protezzjoni tad-Drittijiet tal-Bniedem u tal-Libertajiet Fondamentali (**il quddiem imsejjah 'Il-Konvenzjoni') u **l-Artikolu 14 tal-Konvenzjoni**.

Illi kif ivverbalizzat quddiem din il-Qorti kif diversament ippresjeduta fis-seduta tas-7 ta' Marzu 2013, a fol 652 u 653 tal-process, din is-sentenza qed tindirizza l-ewwel zewg talbiet tar-rikorrenti.

L-intimati Il-Prim Ministru; l-Avukat Generali u d-Direttur tas-Sigurta` Socjali ressqu ghadd ta' eccezzjonijiet preliminari u sostantivi in oppozizzjoni ghat-talbiet tar-rikorrenti. Riferibbilment ghall-ewwel (1), it-tielet (3), ir-raba' (4) u l-hames (5) eccezzjonijiet, l-ewwel eccezzjoni preliminari giet irtirata fis-seduta tal-24 ta' Jannar 2011 filwaqt li t-tlett eccezzjonijiet imsemmija gew ceduti mill-intimati fis-seduta tat-2 ta' Mejju 2013 .

Ghalhekk din il-Qorti ser tastjeni milli tiehu aktar konjizzjoni taghhom.

Jibqa' **t-Tieni eccezzjoni preliminari** li tindirizza l-leggittimazzjoni passiva tal-intimati l-Onorevoli Prim' Ministru u l-Avukat Generali. Fil-mertu imbaghad, l-intimati jsostnu l-inapplikabbilita' tal-**artikolu 37 tal-Kostituzzjoni** u tal-Artikolu 1 tal-Ewwel Protokoll tal-Konvenzjoni ghall-kaz in ezami, kemm fl-applikazzjoni sostantiva tal-artikoli, kif ukoll abbazi tal-*proviso* ghall-artikolu 1 tal-Ewwel Protokoll tal-Konvenzjoni, u li, inoltre, ma hemm l-ebda lezjoni ta' dawn l-artikoli u tal-**artikolu 14** tal-Konvenzjoni kif pretiz mir-rikorrenti.

Bhala sfond fattwali, jirrizulta mhux ikkontestat li r-rikorrenti huma kollha ex membri, irtirati mill-Korp tal-Pulizija, u membri ta' l-Ghaqda Pulizija Pensjonanti. Huma jippercepixxu pensjoni tas-servizz mid-Dipartiment tat-Tezor skont l-Att tal-Pulizija (**Artikolu 123 tal-Kap 164 tal-Ligijiet ta' Malta**) oltre li huma intitolati ghall-pensjoni kontributorja taz-zewg terzi mid-Dipartiment tas-Sigurta` Socjali. Bl-applikazzjoni tal-artikolu **56 tal-Kap 318,** il-pensjoni tas-servizz li jippercepixxu huwa mnaqqas mir-rata tal-pensjoni taz-zewg terzi dovut lilhom meta dan jigi komputat skont il-kaz taghhom. Ghalhekk bl-applikazzjoni ta' dan l-artikolu jigri li ghalkemm ghandhom jedd li jircievu zewg pensjonijiet, bhala stat ta' fatt filwaqt li qed jircievu l-pensjoni tat-tezor fl-intier tieghu, mhumiex qed jithallsu l-pensjoni kontributorja shiha imma biss id-differenza sal-massimu tar-rata taz-zewg terzi.

<u>Provi Prodotti</u>

Kif spjega **l-eks Assistent Kummissarju Nicholas Cutajar**[1], meta dahlu fil-korp, ghamlu kuntratt mal-Gvern li wara hamsa u ghoxrin sena jew meta persuna tkun fil-Pulizija u taghlaq l-eta ta' hamsa u hamsin sena, jkun intitolat ghall-pensjoni. Dan hu stabbilit fl-**Att Dwar il-Pulizija**

[1] Seduta tal-14 ta' Marzu 2011

u kien dovut minhabba n-natura tax-xoghol tal-pulizija. Qal li l-pensjoni tas-servizz attwalment jinhadem fuq in-numru ta' snin li l-persuna tkun ghamlet fil-Korp, u skont is-salarju tal-grad tieghu. Din il-pensjoni hija statika, jigifieri meta bniedem johrog mill-pulizija ma tizdiedx u ma jkunx hemm *bonuses* mizjuda. Minbarra dan kull ufficjal tal-pulizija irid ihallas il-kontribuzzjoni tal-bolla "*bhala investiment meta bniedem jaghlaq wiehed u sittin sena."* Ix-xhud ammetta li s-sistema ta' komputazzjoni tal-pensjoni tal-boll hija l-istess ghal kull impjegat tac-civil minghajr distinzjoni bejn *civil servant* u pulizija. "*Li hemm anomalija u li huwa s-suggett tal-kawza taghna hija li meta ahna naghlqu wiehed u sittin sena u tigi mahduma normali bhal ma tinhadem ta' haddiehor, parti minnha tigi rekwizizzjonata u dil-parti hija l-istess ammont tal-pensjoni tal-Pulizija."* Spjega li jircievi d-differenza b'cekk mid-dipartiment tas-Sigurta Socjali (DSS). Kompla jghid li ser jiehu pensjoni anqas izda ma jhallasx kontribuzzjoni anqas - il-kontribuzzjoni hija l-istess ghal kulhadd.

Skont ix-xhud il-Prim' Ministru stess, b'ittra datata l-20 ta' Jannar 2008 irrikonoxxa *"din l-ispeci ta' ingustizzja" (***DOK NC1 a fol 79 tal-process).** Fis-seduta tal-14 ta' Marzu 2011 xehed li minn skambju ta' korrispondenza mal-ufficcju tal-Prim’ Ministru, jirrizulta li l-Prim’ Ministru accetta l-aggravju taghhom.

In kontro-ezami[2] qal li meta pulizija jibda jircievi l-pensjoni tas-servizz ikun jista' jahdem xoghol iehor. Qabel l-1987 Pulizija li johrog bil-pensjoni jekk isib xoghol iehor kien titnaqqaslu u tinghata lira Maltija biss biex izomm id-dritt tal-pensjoni. "*Minkejja li ghandek dil-pensjoni mill-employer tieghek li huwa l-Istat, l-Istat stess qed jobbligak bhal ma jobbliga lil kullhadd li thallas N.I."*

[2] Seduta tat-12 ta' April 2011

Qal ukoll li ufficjal tal-Pulizija ghandu l-ghazla li jikkommuta parti mill-pensjoni tieghu biex jiehu somma. Izda fejn ufficjal ma jaghzilx li jaghmel dan, ser isofri tnaqqis mill-pensjoni tal-wiehed u sittin.

Xehed l-**ex-Assistent Kummissarju Bartolomeo Mula**[3] b'riferenza ghall-ittra mibghuta mill-Prim' Ministru Dr. Lawrence Gonzi fl-20 ta' Jannar 2011 u qal li rtira mis-servizz fl-24 ta' Jannar 2009 u apparti z-zieda tal-gholi tal-hajja fl-ebda zmien f'dawk is-sentejn u nofs li ilu rtirat ma ha xi zieda ohra.

Xehed **Ivan Cilia**[4] in rapprezentanza tad-Dipartiment tas-Sigurta` Socjali (DSS) u spjega li l-pensjoni tal-assikurazzjoni nazzjonali (NI) tinhadem skont il-kontribuzzjonijiet li jkunu mhallsa.

Xehed ukoll li l-**artikolu 2 tal-Kap 318** ma jaghmel l-ebda distinzjoni bejn *service pension* ghall-membri tal-Armata jew tal-Pulizija jew tas-servizz privat izda tapplika ghas-*service pensions* kollha.

Spjega li hemm tlett *legal notices* tas-snin 2008, 2009, u 2011 fis-sens li mis-sena 2008 l-ewwel €466 tal-pensoni tas-servizz ma tigix ikkunsidrata "*fi ftit kliem ha tigi ittoppjata mill-N.I. F'tal 2009 apparti l-€466 imsemmija, hemm mitejn ewro ohra. U fis-sena 2011, mill-ewwel Sibt, l-ewwel €866 tas-service pension ma jigux ikkunsidrati u prattikament jinghataw mid-Dipartiment tas-Sigurta` Socjali.*

[3] Seduta tal-24 ta' Mejju 2011
[4] Seduta tal-24 ta' Mejju 2011

George Cremona, ukoll in rapprezentanza tad-DSS xehed[5] li wara l-Budget tat-2012 l-ammont ta' €1066 jigi meqjus imnaqqas ghall-finijiet tal-pensjoni tas-Sigurta` socjali. L-ezercizzju matematiku li jsir huwa li l-ewwel tinhadem it-*two-thirds pension* kif suppost u kif realment hi, u minnha titnaqqas is-*service pension* skont l-artikolu 56 tal-Att dwar is-Sigurta` Socjali. Mistoqsi waqt konfront mal-exs Kummissarju Nicholas Cutajar, jekk jista' jkun li r-rizultat hu li l-pensjonant ma jiehu xejn, wiegeb li skont l-**artikolu 47(1) tal-Att(Kap 318**) hemm *retirement pension* li tinghata lill-persuna li tkun qabzet it-*two thirds* fl-ammont ta' €80.72 fil-gimgha liema ammont hija *single rate* imbaghad hemm il-*married rate* .

John Micallef, in rapprezentanza tad-Dipartiment tal-Inland Revenue xehed[6] li l-impjegat ihallas nofs l-ammont dovut bhala kontribut fuq l-assikurazzjoni nazzjonali (boll). Esebixxa *statements* dwar il-boll imhallas mir-rikorrenti Nicholas Cutajar, Bartolomeo Mula, Alfred Abela, Ronald Cilia, Alphonse Cauchi u Charles Curmi ghas-snin bejn is-snin bazi 1969 sa 2011[7]. It-total imhallas minnhom ghajr ghall-Ronald Cilia[8] f'kontribuzzjonijiet ghas-snin imsemmija jirrizulta minn prospett esebit bhala **DOK YX1 (**fol 303).

Edward Buttigieg, Agent Direttur Generali fi hdan il-Ministeru ghall-Familja u Solidarjeta` Socjali xehed[9] li l-pensjoni taz-zewg terzi giet introdotta bl-att Numru XI tal-1978. B'effett mill-1 ta' April 1978, sabiex tinzamm distribuzzjoni gusta tal-pensjoni tas-Sigurta` socjali, il-ligi giet emendata b'tali mod li l-pensjoni tas-Sigurta` socjali kellha tigi mnaqqsa fejn il-pensjonant kien qed jircievi pensjoni tas-servizz minn x'imkien

[5] Seduta tat-23 ta' Frar 2012
[6] Seduta tal-25 ta' Ottubru 2012
[7] Dokti X1 - X6 esebiti a fol 206 sa 290.
[8] Ix-xhud iddikjara li l-file ma instabx meta xehed fis-seduta tal-21 ta' Jannar 2013 u l-ammont rapportat jirreferi ghas-snin bazi 1999 - 2011.
[9] Affidavit a fol 657 *et. sequitur* tal-process.

iehor, li tkun qed tigi mhallsa minn xi principal li mieghu l-pensjonant kien jahdem qabel ma rtira. "*Ghalhekk b'rizultat ta' dawn l-emendi, jekk persuna kien qieghed jircievi pensjoni tas-servizz li kienet diga` ekwivalenti ghaz-zewg terzi tal-paga, allura l-pensjoni tas-Sigurta` Socjali ta' dak li jkun kienet tigi ridotta kompletament.. ghaliex tkun qed tircievi pensjoni band'ohra.*" Il-Ligi ma tiddistingwix bejn pensjonijiet imhallsa mill-privat u dawk imhallsin mit-Tezor jew mill-Gvern b'dana li l-beneficcjarji ta' kwalsiasi sura ta' pensjoni tas-servizz kienu kollha qed jigu trattati bl-istess mod.

Ix-xhud spjega l-iskop tal-iskema tal-pensjoni taz-zewg terzi fejn "*Il-legislatur ried jizgura li tinholoq skema ta' pensjoni b'rata ferm oghla minn dik li kienet tithallas b'rata fissa. Fl-istess waqt, pero' l-legislatur ried jassikura l-principju ta' solidarjeta` billi dahhal il-kuncett li fejn minbarra pensjoni tas-Sigurta` Socjali persuna tkun qed tircievi pensjoni tas-Servizz li tithallas separatament, din ta' l-ahhar ghandha tittiehed in konsiderazzjoni meta jigi stabbilit l-ammont tal-pensjoni tas-Sigurta` Socjali b'dan li l-pensjoni tas-Sigurta` socjali titnaqqas bid-differenza ta' dak li dik il-persuna tkun qed iddahhal mill-pensjoni privata.*"

Sussegwentement bl-**artikolu 47 tal-Kap. 318** tal-Ligijiet ta' Malta, l-pensjoni tas-Sigurta` socjali ma baqghetx tintilef ghal kollox imma jinsab garantit il-hlas ta' *flat rate* jew rata minima irrispettivament mill-ammont tal-pensjoni tas-servizz li wiehed ikun qed jircievi. "*B'dan il-mod gie garantit li taht l-iskema kontributorja persuna li tkun hallset il-kontribuzzjonijiet mehtiega kellha l-pensjoni taghha bazika salvagwardjata.*"

Imbaghad il-ligi regghet giet emendata b'effett mill-4 ta' Ottubru 1997 fit-tifsira tal-**Artikolu 2 tal-Kap.318** fis-sens li meta l-pensjoni tas-servizz

tkun kommutata kollha kemm hi, l-ammont tal-pensjoni tas-servizz ma jibqax jitqies aktar biex jinhadem l-ammont tal-pensjoni taht is-Sigurta` socjali.

Xehed ukoll li fis-sena 2008 beda process biex gradwalment il-pensjoni tas-Sigurta` socjali ma tibqax titnaqqas meta persuna jircievi pensjoni ohra. "*L-iskop kien li maz-zmien dak li jkun jista' jibbenefika mill-pensjoni tas-Sigurta` socjali b'mod shih anke jekk huwa jkollu pensjoni ohra li tizboq ir-rata massima tal-pensjoni tas-Sigurta` socjali.*" L-ammont globali ta' €1066 mill-pensjoni tas-servizz qed jigu injorati ghall-finijiet tal-kalkolu tar-rata tal-pensjoni tas-Sigurta` socjali. Mill-bidu tas-sena 2013 dan tela' ghal €1266 fis-sena.

Joseph Galea, Assistent Direttur fis-sezzjoni tal-*Central Salaries and Treasury Pensions*[10] kkonferma li meta pulizija jaghlaq il-hamsa u ghoxrin sena servizz, jew inkella jkompli fis-servizz sakemm jaghlaq l-eta' ta' hamsa u hamsin sena, ikun eligibbli ghall-pensjoni tat-Tezor. Din il-pensjoni hija non-kontributorja, b'differenza mal-pensjoni tas-Sigurta` socjali ghaliex hija marbuta maz-zmien ta' servizz. Huma l-membri tal-pulizija, tal-Forzi Armati u tal-Facilita' Korrettiva li ghandhom mekkanizmu ta' pensjoni marbuta mal-hamsa u ghoxrin sena servizz. Fir-rigward tal-impjegati tac-civil, dawk li dahlu mal-Gvern qabel Marzu 1979 ghandhom id-dritt ghall-pensjoni tas-servizz.

Ix-xhud spjega li l-pensjoni tat-Tezor hija komputata abbazi taz-zmien li jkun ghamel u t-*terminal salary,* imbaghad hemm formola specifika li biha tinhadem. Dan l-ammont ma jinbidilx sakemm il-pensjonant jigi nieqes. La jizdied u lanqas jonqos. Hija l-pensjoni tas-Sigurta` socjali li titnaqqas.

[10] Seduta tat-2 ta' Mejju 2013

Eccezzjonijiet Preliminari

Qabel ma tezamina l-kaz fil-mertu tieghu, din il-Qorti ser tghaddi biex tindirizza l- eccezzjoni preliminari rimanenti cioe :

It-Tieni eccezzjoni - *Il-Prim' Ministru u l-Avukat Generali mhumiex il-legittimi kontraditturi f'dawn il-proceduri ai termini ta' l-**artikolu 181B tal-Kap 12** tal-Ligijiet ta' Malta u ghaldaqstant ghandhom jigu liberati ab observantia iudicii.*

Illi kif gie ribadit minn din il-Qorti kif diversament presjeduta fil-kaz **Raymond Cassar Torreggiani et v Avukat Generali et (PA(Kost.) -** dec.fit-27 ta' Settembru 2012:[11]

"Illi l-Qorti tqis li l-kwestjoni ta' min għandu jwieġeb għal xilja ta' ksur ta' jedd fondamentali tintrabat sewwa mal-għamla tal-ksur li jkun u wkoll mal-għamla ta' rimedju li jista' jingħata. Ilu żmien li l-Qrati tagħna għarfu din ir-rejalta'

u għalhekk sawru d-distinzjonijiet meħtieġa applikabbli għall-biċċa l-kbira mill-każijiet. Għalhekk, illum il-ġurnata jingħarfu kategoriji differenti ta' persuni li jistgħu jitqiesu bħala leġittimi kuntraditturi f'azzjonijiet kostituzzjonali. Dawn jinqasmu fi tliet kategoriji, jiġifieri :

(a) dawk li jridu jwieġbu direttament jew indirettament għall-għamil li jikser id-dritt fundamentali ta' persuna,

[11] Din is-sentenza giet appellata fuq kapi ohra taghha.

(b) dawk li jridu jagħmlu tajjeb (billi jipprovdu r-rimedju xieraq) għan-nuqqasijiet jew l-egħmejjel li bihom ħaddieħor jikser xi jedd fundamentali ta' xi ħadd, u

(ċ) dawk il-partijiet kollha li jkunu f'kawża meta kwestjoni ta' xejra kostituzzjonali jew konvenzjonali tqum waqt is-smigħ ta' xi kawża f'qorti."[12]

"Ma' dawn, u dejjem jekk ikollhom interess fil-kawża, jistgħu jiddaħħlu persuni oħrajn bil-għan li jagħmlu sħiħ il-ġudizzju u jagħmluh rappreżentattiv ta' kull interess involut fil-kwestjoni." Hawnhekk il-Qorti kienet qed tenunzja il-principji ifissra mill-Qorti Kostituzzjonali fil-kaz "**Joseph Abela vs Onor. Prim Ministru"** (Q.K. 7 ta' Diċembru 1990).

Il-kwistjoni giet traccjata minn din il-Qorti kif diversament presjeduta fil-kawza **David Aquilina v On. Prim Ministru** moghtija fit-22 ta' Novembru 2006[13] fejn il-Qorti osservat b'riferenza ghall-introduzzjoni **tal-artikolu 181B tal-Kap.12.** li *"jidher li l-imsemmi artikolu baqa' dejjem ma ċċarax għal kollox il-kwistjoni tal-leġittimu kontradittur fejn l-ilment tal-ksur tal-jedd fundamentali kien dirett lejn liġi jew strument ieħor li għandu s-saħħa ta' liġi....Il-mistoqsija li tqum hija jekk l-artikolu 181B(2) jistax jitqies li jimla dan il-vot ukoll."*

Illi fi studju analitiku li sar dwar il-proċedura kostituzzjonali, b'riferenza għall-portata tal-artikolu 181B, inkiteb li "*It is difficult to think of any claim*

[12] Kost. 7.12.1990 fil-kawża fl-ismijiet **Abela v. Onor. Prim Ministru et** (Kollez. Vol: LXXIV.i.261); u Kost. 6.8.2001 fil-kawża fl-ismijiet **Joseph Mary Vella et v. Kummissarju tal-Pulizija et**

[13] Rik. 42/06 JRM

which cannot be directed against a department and it in fact appears that this amendment was inspired by the question of the representation of the Courts, or specifically Judges and Magistrates and those who somehow or other are given the faculty of judging. No other 'prohibition' of this type seems to exist. In any case, the Prime Minister is always a legitimate defendant in actions against the government"[14]. (Enfasi ta' din il-Qorti).

Ikkonsidrat li kif gie espress f'din is-sentenza, u mill-istess Qorti fil-kawza fl-ismijiet **Anthony P.Farrugia v l-On.Prim Ministru et.** moghtija fis-17 ta' Novembru 2011:

"Illi, madankollu, bis-sahha tad-dispozizzjonijiet tal-Att IX tal-2006, li dahal fis-sehh fis-7 ta` Lulju, 2006, iddahlet dispozizzjoni gdida fil-Kodici tal-Procedura* ***[l-Art.242(2)],*** *li biha huwa l-Prim Ministru direttament li jinghata s-setgha u l-fakulta` li jagixxi f`kaz fejn xi ligi tkun instabet li tikser xi jedd fundamentali ta` persuna kif imhares fil-Kostituzzjoni jew fil-Konvenzjoni. B`din id-dispozizzjoni gdida, jidher li saret kjarifika li fi kwistjonijiet li jolqtu s-siwi "kostituzzjonali" ta` xi ligi fis-sehh huwa l-Prim Ministru l-persuna legittima biex tindirizza r-rimedju mehtieg …" (ara ukoll f'dan is-sens **David Mifsud v On.Prim Ministru et.**, moghtija minn din il-Qorti kif diversament presjeduta fid-9 ta' Frar 2012 liema principji gew abbraccjati minn din il-Qorti fil-kaz **Jane Agius v l-Avukat Generali et -** dec. fil-15 ta' Jannar 2015).

Ikkonsidrat li t-talbiet tar-rikorrenti jindirizzaw l-applikazzjoni ta' artikolu specifiku tal-Ligi (l-artikolu 56 tal-Kap 318) u jghidu li dan hu leziv tad-

[14] J. Mifsud Bonniċi *Constitutional Procedure relative to Fundamental Rights and Freedoms* (2004) paġ. 64

drittijiet fondamentali taghhom. Effettivament jekk din il-Qorti takkolji t-tezi tar-rikorrenti, ikun ifisser li l-artikolu stess ikun fih innifsu leziv ghaliex jittratta dwar it-tnaqqis tal-pensjoni tas-servizz (kwalsiasi pensjoni tas-servizz) mill-pensjoni taz-zewg terzi. Ghaldaqstant fuq l-iskorta tal-gurisprudenza citata, il-Qorti hi tal-fehma li Prim Ministru huwa legittimu kontradittur f'din il-kawza. F'kawzi ta' natura kostituzzjonali, fejn qed tigi indirizzata l-konformita ta' ligi mal-Kostituzzjoni jew mal-Konvenzjoni il-Qorti ghandha diskrezzjoni fl-ghotja ta' rimedju xieraq li tista' tmur oltre l-fakoltajiet amministrattivi moghtija lill-Kap tad-Dipartiment ikkoncernat. Huwa proprju ghalhekk li l-Prim Ministru ghandu jibqa' imsejjah f'kawzi bhal dan in ezami.

Rigward il-*locus standi* tal-Avukat Generali, fis-sentenza fl-ismijiet '**George Xuereb v. Registratur tal-Qrati et'** deciza nhar it-8 ta' Novembru 2004 il-Qorti Kostituzzjonali, wara li reaffermat il-validita' tat-tlett kategoriji stabbiliti fil-kaz **Abela v Prim Ministru** fuq citat, iddikjarat is-segwenti fir-rigward tal-Avukat Generali:

"*L-Avukat Generali huwa persuna li hija kompriza fit-tieni kategorija in kwantu jekk, ghall-grazzja ta' l-argument, l-allegat lament tar-rikorrent jigi ppruvat, huwa f'pozizzjoni li jipprovdi rimedju finanzjarju – u fil-kaz odjern, ir-rimedju li mad-daqqa t'ghajn jidher li hu l-aktar indikat huwa dak tal-kumpens pekunjarju (kemm-il darba ma tiddecidix li s-semplici dikjarazzjoni li kien hemm lezjoni tammonta ghal "just satisfaction"). L-Avukat Generali huwa wkoll persuna tat-tieni kategorija in kwantu dejjem ghandu interess li jkun jaf u jara li l-ligijiet u l-proceduri gudizzjarji jikkonformaw ruhhom mal-Kostituzzjoni u l-Konvenzjoni Ewropea. Ghalhekk, ghalkemm fil-kaz odjern l-Avukat Generali ma hux il-persuna direttament jew indirettament responsabbli ghall-allegata vjolazzjoni tad-drittijiet fondamentali tar-rikorrent George Xuereb, certament ma jistax jinghad li huwa ma hux il-legittimu kontradittur f'dawn il-proceduri*. "

Illi fil-kaz odjern il-Qorti hi tal-fehma li l-ġudizzju m'huwiex shih jekk mhux bil-preżenza tal-Avukat Generali. Il-kawza mhix wahda ta' semplici processar ta' pensjoni ghalkemm tinkludi dan l-aspett imma tmur oltre, kif rajna, u tmiss il-validita' stess tal-Ligi.

Ghaldaqstant l-eccezzjoni preliminari ssollevata mill-Prim Ministru u mill-Avukat Generali qed tigi respinta.

IL-KAWZA ODJERNA

Din il-kawza tindirizza t-tnaqqis li qed ibaghtu r-rikorrenti mill-pensjoni taz-zewg terzi. Huma ghandhom pensjoni tas-servizz, li jircievu fl-intier tieghu, u li ghaliha ma hallsu l-ebda kontribut. Fl-istess hin, bhal kull impjegat iehor, hallsu l-kontribuzzjonijiet tal-assigurazzjoni nazzjonali. Izda, b'differenza mal-impjegati l-ohra li m'ghandhomx pensjoni tas-servizz, ma jircevux il-pensjoni taz-zewg terzi fl-interezza taghha imma biss id-differenza bejn il-pensjoni tat-tezor u l-pensjoni taz-zewg terzi.

Ghalhekk ihossu ruhhom zvantaggati ingustament u diskriminati.

Izda l-kwistjoni kollha mhiex daqshekk semplici ghaliex filwaqt li huma ghandhom ragun li jghidu li l-pensjoni tat-tezor taghhom hija abbinata ma' relazzjoni ta' impieg bhala membri tal-Korp tal-Pulizija, il-pensjoni kontributorja hija mibnija fuq principji ta' solidarjeta` socjali kif ser jinghad iktar il quddiem.

Il-fatti f'dan il-kaz huma pacifici bejn il-partijiet. Jirrizulta li mill-pensjoni kontributorja ta' zewg terzi li jithallas mid-Dipartiment tas-Sigurta` Socjali, jitnaqqas l-ammont tal-pensjoni tas-servizz bl-applikazzjoni tal-artikolu 56 tal-Att dwar is-Sigurta` Socjali (Kap 318). Lanqas m'hu kontradett li r-rikorrenti kollha huma milquta bl-applikazzjoni ta' dan l-artikolu. Madanakollu jirrizulta wkoll li skont l-**artikolu 47 tal-Kap 318** tal-Ligijiet ta' Malta, il-pensjonant jircievi xi haga bhala pensjoni kontributorja, kontrarjament ghal dak premess fir-rikors promotur, ghaliex meta il-pensjoni tas-servizz tkun qabzet il-pensjoni kontributorja b'ammont zghir, il-pensjonant xorta jithallas rata fissa li tirraprezenta in-*national minimum pension.* Inoltre, kif spjega **Edward Buttigieg,** kien sar zvilupp iehor fil-ligi billi skont l-**Artikolu 2 tal-Kap.318** meta l-pensjoni tas-servizz tkun kommutata kollha kemm hi, l-ammont tal-pensjoni tas-servizz ma jibqax jitqies aktar biex jinhadem l-ammont tal-pensjoni taht is-Sigurta` socjali.[15]

Mill-provi rrizulta wkoll li l-istess Gvern ikkonceda, kemm f'korrispondenza (**DOK NC1)** kif ukoll permezz ta' mizuri introdotti gradwalment fil-mizuri tal-*budgets* mis-sena 2008, li kien hemm "problema" li tolqot pensjonanti tas-servizz li kellha tigi indirizzata. B'rizultat ta' dawn il-mizuri, l-ewwel €466 fis-sena mill-pensoni tas-servizz ma kienux jitqiesu izjed *ai fini* tat-tnaqqis mill-pensjoni kontributorja u, skont l-ahhar xhieda aggornata f'din il-kawza, l-ammont "ezentat" b'effett mill-bidu tas-sena 2013 tela' gradwalment ghal €1266 fis-sena.

Ir-rikorrenti jissottomettu li l-fatt li l-Gvern jammetti li hemm problema u jiehu passi sabiex isolvi din il-problema "*juri li dak li qed jitolbu m'hijiex rikjesta biex toghlilhom il-pensjoni, izda hi rikjesta fundata fuq id-dritt taghhom li jiehdu l-ammont shih tal-pensjoni kif suppost jiehduha li kieku*

[15] Xhieda ta' **Edward Buttigieg** fuq rapportata.

ma kienx ghall-artkolu 56 tal-Kap.318 li qieghed in vjolazzjoni tad-drittijiet fondamentali taghhom." Din il-Qorti ma taqbilx li din il-korrispondenza hija ammissjoni ta' lezjoni tad-drittijiet fondamentali tar-rikorrenti ghalkemm tista' tkun xhieda ta' impenn politiku sabiex titjieb il-qaghda finanzjarja taghhom.

Konsiderazzjoni ta' Dritt

Id-dispozizzjonijiet tal-Ligi ordinarja rilevanti huma s-segwenti:-

Art 123 tal-Kap 164 - Att Dwar il-Pulizija

***"123.** Ebda pensjoni ma tingħata lil ebda uffiċjal tal-Pulizija ħlief meta jirtira mill-Korp f'wieħed mill-każijiet li ġejjin -*

(a) meta jew wara li jagħlaq l-età ta' ħamsa u ħamsin sena,

jew jekk ikun għalaq ħamsa u għoxrin sena servizz fil-Korp;

(b) meta titneħħa l-kariga tiegħu;

(ċ) meta jiġi rtirat bil-fors ħalli jagħti lok issir aħjar l-organizzazzjoni tal-Korp, biex b'hekk ikun hemm effiċjenza u ekonomija akbar;

(d) fil-każ ta' tmiem ta' impieg fl-interess pubbliku kif maħsub f'dan l-Att;

(e) fuq prova medika ta' sodisfazzjon tal-Prim Ministru illi dak l-uffiċjal tal-Pulizija mhux kapaċi minħabba mard tal-moħħ jew tal-ġisem li jezegwixxi d-dmirijiet tal-kariga tiegħu u li din il-marda aktarx hija permanenti."

Ir-rikorrenti qed jinvokaw l-**artikolu 123(a)** fil-kaz taghhom.

Kap 318 - Att Dwar is-Sigurta` Socjali

*"**Pensjoni tas-Servizz"** tfisser -*

(i) b'seħħ mill-1 ta' April, 1978, pensjoni jew allowance oħra mogħtija lil persuna f'kull żmien qabel jew wara d-data qabel imsemmija li titħallas minn jew f'isem il-prinċipal tagħha dwar servizzi li jkunu qabel ingħataw f'Malta jew barra minn Malta u għandha f'kull każ singolu titqies fuq bażi mhux kommutata, "

-omissis-

(v) b'seħħ mill-5 ta' Jannar 2008, għall-finijiet tal-kalkolu tar-rata tal-pensjoni taħt dan l-Att, Pensjoni tas-Servizz nieqsa erba' mija u sitta u sittin Ewro (€466);

(vi) b'seħħ mit-3 ta' Jannar 2009, għall-finijiet tal-kalkolu tar-rata tal-pensjoni taħt dan l-Att, Pensjoni tas-Servizz nieqsa mitejn Ewro (€200) oħra;

(vii) b'seħħ mill-1 ta' Jannar 2011, għall-finijiet tal-kalkolu tar-rata tal-pensjoni taħt dan l-Att, Pensjoni tas-Servizz nieqsa mitejn Ewro (€200) oħra;

(viii) b'seħħ mis-7 ta' Jannar 2012, għall-finijiet tal-kalkolu tar-rata tal-pensjoni taħt dan l-Att, Pensjoni tas-Servizz nieqsa mitejn Ewro (€200) oħra;

(ix) b'seħħ mill-5 ta' Jannar 2013, għall-finijiet tal-kalkolu tar-rata tal-pensjoni taħt dan l-Att, pensjoni tas-servizz nieqsa mitejn Ewro (€200) oħra; u

(x) b'seħħ mill-4 ta' Jannar 2014, għall-finijiet tal-kalkolu tar-rata tal-pensjoni taħt dan l-Att, Pensjoni tas-Servizz nieqsa mitejn Ewro (€200) oħra;"

"Artikolu 56. *Meta persuna jkollha dritt għal Pensjoni tas-Servizz li ma tkunx Pensjoni tas-Servizz li ġiet kommutata, f'xi żmien, kollha, kull pensjoni li wieħed jasal għaliha skont id-dispozizzjonijiet tal-artikoli 53 sa 55 ta' din it-Taqsima għandha titnaqqas bl-ammont ta' dik il-Pensjoni tas-Servizz."*

L-azzjoni odjerna

Il-bazi ta' l-azzjoni tar-rikorrent hija li l-artikolu 56 tal-Kap 318 fil-konfront taghhom, hija leziva tad-drittijiet taghhom kif garantiti fl-Artikoli 37 tal-Kostituzzjoni ta' Malta, u l-Ewwel Artikolu tal-Ewwel Protokoll tal-Konvenzjoni Ewropea dwar id-Drittijiet tal-Bniedem, u tal-Artikolu 14 tal-Konvenzjoni abbinat mal-istess Protokoll.

L-artikolu 37 jghid hekk:

""(1)Ebda proprjetà ta' kull xorta li tkun ma ghandu jittiehed pussess taghha b'mod obbligatorju, u ebda nteress fi jew dritt fuq proprjetà ta' kull xorta li tkun ma ghandu jigi miksub b'mod obbligatorju, hlief meta hemm dispozizzjoni ta' ligi applikabbli ghal dak it-tehid ta' pussess jew akkwist -

a) ghall-hlas ta' kumpens xieraq;

b) li tizgura lil kull persuna li tippretendi dak il-kumpens dritt ta' access li l-qorti jew tribunal indipendenti u imparzjali mwaqqaf b' ligi sabiex jigi deciz l-interess taghha fi jew dritt fuq il-proprjetà u l-ammont ta' kull kumpens li ghalih tista' tkun intitolata, u sabiex tikseb hlas ta' dak il-kumpens; u

c) li tizgura lil kull parti fi proceduri f'dik il-qorti jew tribunal dwar pretensjoni bhal dik dritt ta' appell mid-decizjoni taghha lill-Qorti ta' l-Appell f'Malta:…"

L-Ewwel Artikolu tal-Ewwel Protokoll tal-Konvenzjoni Ewropea dwar id-Drittijiet tal-Bniedem jghid:

""Kull persuna naturali jew persuna morali ghandha dritt ghat-tgawdija pacifika tal-possedimenti taghha. Hadd ma ghandu jigi ipprivat mill-possedimenti tieghu hlief fl-interess pubbliku u bla hsara tal-kundizzjonijiet provduti bil-ligi u bil-principji generali tal-ligi internazzjonali.

Izda d-dispozizzjonijiet ta' qabel ma ghandhom b'ebda mod inaqqsu id-dritt ta' Stat li jwettaq dawk il-ligijiet li jidhrulu xierqa biex jikkontrolla l-uzu ta' propjeta' skont l-interess generali jew biex jizgura l-hlas ta' taxxi jew kontribuzzjonijiet ohra jew pieni".

L-artikolu 14 tal-Konvenzjoni jghid hekk:

"It-tgawdija tad-drittijiet u libertajiet kontemplati f'din il-Konvenzjoni ghandha tigi assigurata minghajr diskriminazzjoni ghal kull raguni

bhalma huma s-sess, razza, kulur, lingwa, religjon, opinjoni politika jew opinjoni ohra, origini nazzjonali jew socjali, assocjazzjoni ma' minoranza nazzjonali, proprjetà, twelid jew status iehor."

Inapplikabbilita' tal-Artikolu 37 tal-Kostituzzjoni ta' Malta

Dwar id-distinzjoni bejn l-artikolu 37 tal-Kostituzzjoni u l-Artikolu 1 tal-Ewwel Protokoll tal-Konvenzjoni, il-Qorti Kostituzzjonali fis-sentenza fl-ismijiet **Avukat Dr. Joseph Brincat noe v Direttur tas-Sigurta` Socjali u l-Avukat Generali** (12 ta' Jannar 2007) osservat li "l-*portata ta' l-Artikolu 37 tal-Kostituzzjoni hija aktar ristretta mill-Artikolu 1 tal-Ewwel Protokoll tal-Konvenzjoni. Filwaqt li dan ta' l-ahhar jipprotegi t-tgawdija pacifika tal-"possedimenti"*[16] *("possessions" fit-test ingliz,"biens" fit-test franciz) ta' dak li jkun, l-istess ma jistax jinghad ghall-Artikolu 37(1) tal-Kostituzzjoni li jitkellem dwar it-tehid b'mod obbligatorju tal-pussess ta' proprjeta` ta' kull xorta li tkun jew il-ksib b'mod obbligatorju ta' interess fi jew dritt fuq proprjeta` (dejjem ta' kull xorta li tkun).*" Il-Qorti Kostituzzjonali, adita minn talbiet identici ghat-talba odjerna[17] kkonkludiet hekk:

"Fil-kaz in dizamina bl-ebda tigbid ta' l-immaginazzjoni jew tal-ermenewtika legali ma jista' jinghad li l-fatti kif prospettati fir-rikors promotorju u kif irrizultaw mid-depozizzjoni ta' Adrian Attard[18] *jammontaw ghall-ittehid ta' pussess ta' xi haga jew ghall-ksib ta' xi*

[16] *"In its judgment in the case of* ***Gasus Dosier- und Fordertechnic GmbH****, the Court confirmed that the notion of 'possessions' has an autonomous meaning which is not limited to ownership of physical goods: certain other rights and interests constituting assets can also be regarded as property rights and thus as 'possessions'."*: van Dijk P. and van Hoof G.J.H., **Theory and Practice of the Ewropean Convention on Human Rights** Kluwer Law International (The Hague), 1998, p. 619.

[17] Ir-rikorrent f'dik il-kawza kien jircievi pensjoni privata mill-*LLoyd's* u din kienet titnaqqas mill-pensjoni taz-zewg terzi pagabbli lilu skont is-sistema ta' assikurazzjoni nazzjonali. Ir-rikors kien jittratta l-istess lanjanzi li huma l-bazi tal-kawza odjerna.

[18] Xhud in rappreżentanza tad-DSS li spjega is-sitwazzjoni dwar l-applikazzjoni tal-pensjoni taz-zewg terzi u t-tnaqqis tal-pensjoni privata tar-rikorrent.

interess fi, jew dritt fuq, xi haga proprjeta` ta' Emanuel Debono. Ghalhekk il-kwistjoni kollha ghandha tigi ezaminata – kif fil-fatt sar mill-ewwel Qorti – fid-dawl tad-dispozizzjonijiet tal-Konvenzjoni, u senjatament tal-Artikolu 1 ta' l-Ewwel Protokoll, u tal-Artikolu 14."

Din il-Qorti taqbel ma' din l-interpretazzjoni. Jirrizulta li għall-finijiet tal-artikolu 37 tal-Kostituzzjoni, element ewlieni li jrid jirriżulta biex wieħed isib ksur tal-jedd imħares taħtu hu dak li t-teħid tal-pussess tal-ħaġa jkun sar b'mod obbligatorju, jiġifieri kontra r-rieda ta' sid il-ħaġa. F'dan il-każ wieħed ma jistax jitkellem la dwar esproprjazzjoni formali u anqas dwar esproprjazzjoni *de facto* ghaliex certament ir-rikorrenti ma gewx imgieghla jittrasferixxu d-dritt taghhom ghall-pensjoni taz-zewg terzi jew xi interess li ghandhom fil-pensjoni.

Illi, għalhekk, safejn it-talba tar-rikorrenti hija bbazata fuq allegat ksur tal-artikolu 37 tal-Kostituzzjoni l-Qorti ma ssibx li hija gustifikata la fil-fatt u lanqas fid-dritt.

Konsewentement ser **tilqa'** l-eccezzjonijiet in mertu sollevati fil-paragrafi 6(i) u 6(ii) tar-risposta tal-intimati u ser tghaddi biex tikkonsidra l-kaz in ezami fid-dawl tal-Artikolu 1 tal-Ewwel Protokoll u tal-Artikolu 14 tal-Konvenzjoni.

L-Artikolu 14 abbinat mal-Artikolu 1 tal-Ewwel Protokoll - konsiderazzjonijiet preliminari

L-ewwel punt li jrid jigi sottolineat hu li l-artikolu 14 (protezzjoni kontra diskriminazzjoni) ma jistax ikun applikabbli jekk mhux abbinat ma' lezjoni

ta' artikolu jew artikoli ohra protetti mill-Konvenzjoni. Kif gie mfisser mill-Qorti Ewropea fil-kaz ta' **Gaygusuz vs Austria** [39/1995/545/631] tas-16 ta' Settembru, 1996:

"*According to the Court's established case-law, Article 14 of the Convention (art. 14) complements the other substantive provisions of the Convention and the Protokolls. It has no independent existence since it has effect solely in relation to "the enjoyment of the rights and freedoms" safeguarded by those provisions. Although the application of Article 14 (art. 14) does not presuppose a breach of those provisions - and to this extent it is autonomous - there can be no room for its application unless the facts at issue fall within the ambit of one or more of them (see, among other authorities, the* ***Karlheinz Schmidt v. Germany*** *judgment of 18 July 1994, Series A no. 291-B, p. 32, para. 22)…"* Ara wkoll ***Abdulaziz, Cabales and Balkandali v. U.K.***[19]

Kif gie ritenut mill-Qorti Kostituzzjonali fil-kaz **Avv. Dr Joseph Brincat ghan-nom u in rapprezentanza tal-assenti Emanuel Debono v.Direttur tas-Sigurta` Socjali u l-Avukat Generali"** (QK ,12 ta' Jannar 2007):

"*Isegwi, ghalhekk, li jridu jsiru tlett mistoqsijiet, u cioe` (A) jekk pensjoni li ghaliha persuna tkun ikkontribwiet b'pagamenti*[20] *tammontax ghal "possediment" ghall-finijiet tal-Artikolu 1 ta' l-Ewwel Protokoll, (B) jekk dan id-dritt hux dritt ghal pensjoni f'xi ammont partikolari, u (C) jekk it-twegiba ghall-anqas ghall-mistoqsija (A) hija fl-affermattiv, jekk fil-kaz*

[19] Deciza fit-28 ta' Mejju 1985

[20] Ma hemm ebda dritt, garantit bil-Konvenzjoni, ghal pensjoni *ut sic*, cioe` indipendentement minn kontribuzzjonijiet li persuna tkun ghamlet ghal xi fond: *"The Court recalls that although no right to a pension as such is guaranteed by the Convention, the payments of contributions to a social security fund may create a property right protected by Article 1 of Protokoll No. 1…"*, ***Hadzic v. Croatia*** 13/9/2001.

konkret hemmx diskriminazzjoni bi ksur tal-Artikolu 14, cioe` jekk kienx hemm trattament differenti ta' persuni 'in analogous situations' minghajr ma kien hemm "an objective and reasonable justification" ghal tali trattament differenti".

L-EWWEL ARTIKOLU TAL-EWWEL PROTOKOLL TAL-KONVENZJONI

Stabbilit dan kollu, l-investigazzjoni tal-Qorti trid tibda mill-applikabbilita' *o meno* **tal-Artikolu 1 Protokoll 1** tal-Konvenzjoni ghall-kaz in ezami kif sancit fil-Kap 319 tal-Ligijiet ta' Malta.

Ir-rikorrenti odjerni jghidu li qed jigu pprivati mid-dritt ghat-tgawdija tal-proprjeta' taghhom ossia possedimenti ('*possessions'* fis-sens lat kif ser jigi hawn imfisser) billi l-pensjoni kontributorja taghhom qed titnaqqas kif spjegat fir-rikors promotur.

L-intimati jikkontendu li l-Artikolu 1 ta' l-Ewwel Protokoll tal-Konvenzjoni Ewropea hija inapplikabbli ghall-kaz in dizamina billi dan l-artikolu japplika biss ghall-beni jew possedimenti li persuna diga` ghandha u li diga` qieghda tgawdi. Izda din it-tezi ma tistax tigi akkolta. Difatti hija materja ormai stabbilita li dan l-artikolu jipprotegi d-dritt ghall-pensjoni, fejn gja hemm skema ghall-hlas ta' pensjonijiet ezistenti fl-Istat Membru tal-Konvenzjoni u l-applikant jikkwalifika ghall-pensjoni skont il-legislazzjoni *in vigore*.

Dan hu spjegat mill-awtrici **Karen Reid** fil-ktieb "*A Practitioner`s Guide to the Ewropean Convention on Human Rights*"[21]. L-awtrici tghid hekk:

"*There is no right as such that a State provide a particular type or amount of benefit. However despite early case-law distinctions between contributory and non-contributory benefits, the Court has now stated that, given the fact that many people in Contracting States are dependent, for at least part of their lives on benefits, and given the variety of funding methods, where a Contracting State has in force legislation providing for the payment as of right of a welfare benefit – whether conditional or not on the prior payment of contributions – that legislation must be regarded as generating a proprietory interest falling within the ambit of Art 1 of Protokoll 1 for persons satisfying its requirements.Where the amount of a benefit is reduced or discontinued this appears to constitute an interference with possession that requires justification in the general interest and be duly proportionate, without imposing "an individual and excessive burden"*.

Minn ezami tal-kazistika l-aktar recenti tal-Qorti Ewropea kif ukoll mill-applikazzjoni tal-Qrati taghna, ghandu jirrizulta car li l-pensjoni kontributorja tidhol fid-definizzjoni ta' "*possediment*" fit-termini tal-Artikolu 1 tal-Ewwel Protokoll tal-Konvenzjoni u ghalhekk r-rikorrenti huma gustifikati li jibbazaw it-talbiet taghhom fuq dan l-artikolu.

"*The essential characteristic of a 'possession' is the acquired economic value...Pension rights are also possessions (**Stec and others v The United Kingdom*** 2006-VI;43 EHRR 1017 GC*)"*[22]*.*

[21] Oxford University Press – Fourth Edition – 2012 – Sweet & Maxwell pp 827-828.

[22] Harris O'Boyle & Warbrick *Law of the Ewropean Convention on Human Rights* -3rd ef, p 863

Skont l-awturi ***Jacobs White and Ovey***[23] f'din l-ahhar sentenza, il-Qorti Ewropea ikkjarifikat l-interpretazzjoni tal-Ewwel artikolu tal-Ewwel Protokoll fl-applikazzjoni ghall-pensjonijiet. Din is-sentenza giet segwita f'diversi kazijiet tal-Qorti Ewropea. L-awturi jkomplu :

"*The Court* (fil-kaz ta' **Stec)** *concluded that, whenever persons can assert a right to a welfare benefit under national law, Article 1 Protokoll 1 applied. The Court goes on to note that the bringing of social security fairly and squarely within the scope of Article 1 Protokoll 1 does not create a right to acquire property nor does it include a right to a particular amount of benefit.*[24] *The Article is only applicable where national law provides for an entitlement to a social security benefit* [25] *and the applicant satisfies the legal conditions for the granting of a particular benefit.*[26]*However if a Contracting Party does create rights to social security benefits, the benefit schemes must be operated in a manner which is compatible with the prohibition of discrimination set out in Article 14."*[27]

Il-Qorti Ewropea fil-kaz **Azinas v. Cyprus**[28], filwaqt li osservat li d-dritt ghal pensjoni m'huwiex garantit bil-Konvenzjoni, tghid:

"*However, the Court also reiterates that, according to the case-law of the Convention institutions, the right to a pension which is based on employment can in certain circumstances be assimilated to a property*

[23] *The Ewropean Convention on Human Rights* – 6th ed. Pp 498-499 .
[24] Ara ukoll **Maggio and others v Italy (**App. 46286/09) 31 May 2011, para 55
[25] **Carson & Others v the United Kingdom** (App. 42184/05) ECHR 2010.
[26] **Richardson v The United Kingdom** (App. 26252/08) Decision of the 10 April 2012 para 17-18.
[27] **Carson and others v The United Kingdom** (App.42184/08) ECHR 2010.
[28]20 ta' Gunju 2006.

right. This may be the case where special contributions have been paid: in its judgment in the case of ***Gaygusuz v Austria*** *[16 September 1996] the Court held that ' entitlement to a social benefit is linked to the payment of contributions, and when such contributions have been made, an award cannot be denied to the person concerned." [para.32-33*]"

Ghalkemm pensjoni huwa possediment *ai fini* ta' dan l-artikolu konvenzjonali madanakollu tibqa' l-kwistjoni jekk l-artikolu 56 tal-Kap 318 huwa leziv ta' dan l-artikolu.

Kwistjoni identika gja giet trattata mill-Qorti Kostituzzjonali ta' Malta f'zewg sentenzi fl-ismijiet "**Avv. Dr Joseph Brincat noe v. Direttur tas-Sigurta` Socjali u l-Avukat Generali"** fuq citat, u **"Joseph Grech et v Il-Ministru responsabbli mill-Familja u s-Solidarjetà Soċjali u d-Direttur tas-Sigurtà Soċjali"** (QK 9 ta' Frar 2007) li ttrattaw rispettivament kaz ta' pensjoni privata (pensjoni ta' *Lloyd's)* u pensjoni tas-Servizzi militari Inglizi. Fit-tnejn l-ilment tar-rikorrenti kien jikkonsisti fil-fatt li kienu qed jircievu biss id-differenza bejn il-pensjoni tas-Sigurta` nazzjonali (pensjoni taz-zewg terzi) u il-pensjoni privata taghhom. Similment ir-rikorrenti ibbazaw l-azzjonijiet taghhom fuq allegat lezjoni tal-Artikolu 1 tal-Ewwel Protokoll tal-Konvenzjoni kif abbinat mal-artikolu 14 tal-Konvenzjoni. Ukoll bhar-rikorrenti odjerni, ir-rikorrenti fil-kazijiet imsemmija dejjem hallsu regolarment il-kontribuzzjonijiet tas-Sigurta` socjali lill-Gvern Malti, bhal kull impjegat iehor, u b'hekk kellhom dritt ghall-pensjoni shiha meta ghalqu l-eta' pensjonabbli.

Din il-Qorti ghalhekk ser ticcita estensivament minn dawn is-sentenzi li huma rilevanti ghall-kaz quddiema llum u taghmel taghha r-ragunamenti u konkluzjonijiet taghhom.

Fil-kaz **Brincat noe** il-Qorti wiegbet it-tlett mistoqsijiet citati *ante* hekk:

"*Din il-Qorti, wara li ezaminat akkuratament diversi sentenzi tal-Qorti ta' Strasbourg, fosthom* ***Szrabjer and Clarke v. U.K.***[29]*1023/10/1977,* ***Domalewsky v. Poland*** *15/6/1999,* ***Walden v. Liechtenstein*** *16/3/2000,* ***Azinas v. Cyprus*** *20/6/2000,* ***Jankovic v. Croatia*** *12/10/2000,* ***Hadzic v. Croatia*** *13/9/2001,* ***Wessels-Bergervoet v.The Netherlands*** *4/6/2002,* ***Willis v. U.K.*** *11/6/2002 u* ***Asmundsson v. Iceland*** *12/10/2004 ma tistax hlief tasal ghall-konkluzjoni li t-twegiba ghall-mistoqsija (A) hija fl-affermattiv, izda t-twegiba ghall-mistoqsija (B) hija fin-negattiv meta si tratta ta' pagamenti maghmula lil, u allura pensjoni percepita minn, "a social security system". Dan kollu hu riassunt fis-segwenti bran mill-aktar recenti mis-sentenzi hawn fuq imsemmija,* ***Kjartan Asmundsson v. Iceland*** *deciz fit-12 ta' Ottubru 2004, fejn il-Qorti ta' Strasbourg qalet hekk*:

"The Court reiterates that Article 1 of Protokoll No. 1, which guarantees in substance the right of property, comprises three distinct rules (see ***James and Others v. the United Kingdom****, judgment of 21 February 1986, Series A no. 98, pp. 29-30, § 37). The first rule, which is expressed in the first sentence of the first paragraph and is of a general nature, lays down the principle of peaceful enjoyment of property. The second, in the second sentence of the same paragraph, covers deprivation of possessions and subjects it to certain conditions. The third, contained in the second paragraph, recognises that the Contracting States are entitled, among other things, to control the use of property in accordance with the general interest. The second and third rules, which are concerned with particular instances of interference with*

[29] Din kienet decizjoni tal-Kummissjoni.

the right to the peaceful enjoyment of property, are to be construed in the light of the general principle laid down in the first rule."

"*Because of their direct knowledge of their society and its needs, the national authorities are in principle better placed than the international judge to decide what is "in the public interest". Under the system of protection established by the Convention, it is thus for the national authorities to make the initial assessment as to the existence of a problem of public concern warranting measures interfering with the peaceful enjoyment of possessions (see* ***Terazzi S.r.l. v. Italy,*** *no. 27265/95, § 85, 17 October 2002, and* ***Wieczorek v. Poland****, no. 18176/05, § 59, 8 December 2009). Article 1 of Protocol No. 1 also requires that any interference be reasonably proportionate to the aim sought to be realised (see* ***Jahn and Others v. Germany*** *[GC], nos. 46720/99, 72203/01 and 72552/01, §§ 81-94, ECHR 2005-VI). The requisite fair balance will not be struck where the person concerned bears an individual and excessive burden (see* ***Sporrong and Lönnroth v. Sweden****, 23 September 1982, §§ 69-74, Series A no. 52)."* **Torri and Others v Italy** (App. no. 11838/07 and 12302/07)."

"According to the Convention institutions' case-law, the making of contributions to a pension fund may, in certain circumstances, create a property right and such a right may be affected by the manner in which the fund is distributed (see ***Bellet, Huertas and Vialatte v. France*** *(dec.), nos. 40832/98, 40833/98 and 40906/98, 27 April 1999,* ***and Skorkiewicz v. Poland*** *(dec.), no. 39860/98, 1 June 1999). Moreover, the rights stemming from payment of contributions to social insurance systems are pecuniary rights for the purposes of Article 1 of Protokoll No. 1 (see* ***Gaygusuz v. Austria****, judgment of 16 September 1996, Reports of Judgments and Decisions 1996-IV, p. 1142, §§ 39-41). However, even assuming that Article 1 of Protokoll No.1 guarantees*

*benefits to persons who have contributed to a social insurance system, it cannot be interpreted as entitling that person to a pension of a particular amount (see **Müller v. Austria**, no. 5849/72,Commission's report of 1 October 1975, Decisions and Reports 3, p. 25, and Skorkiewicz, cited above).An important consideration in the assessment under this provision is whether the applicant's right to derive benefits from the social insurance scheme in question has been infringed in a manner resulting in the impairment of the essence of his pension rights (see **Domalewski v. Poland** (dec.), no. 34610/97, ECHR 1999-V)." (sottolinear tal-Qorti Kostituzzjonali)."*

Il-Qorti fil-kaz ta' **Brincat noe** ikkonkludiet hekk:

"Fi kliem iehor, ghalkemm, kif tajjeb osservat l-ewwel Qorti fis-sentenza appellata, il-fatt li wiehed ikun ikkontribwixxa ghax hallas "il-bolla" tas-sigurta` socjali, johloq "a property right" li jista' jkun protett bl-Artikolu 1 tal-Ewwel Protokoll, meta si tratta ta' skema imhaddma mill-iStat fl-ambitu tas-sigurta` socjali wiehed ma jistax jitkellem dwar dritt ghal xi ammont partikolari ta' pensjoni[30]*. Sakemm dak li jkun sar ma jkunx jammonta ghal negazzjoni totali tad-dritt ghall-pensjoni (jew, bhalma kien f'diversi mill-kazijiet hawn aktar 'l fuq citati, negazzjoni totali ghal xi beneficcju ta' natura pekunjarja iehor), wiehed ma jistax jitkellem dwar ksur tal-Artikolu 1 ta' l-Ewwel Protokoll. Fil-kaz in dizamina, id-dispozizzjoni tal-ligi li qed tigi attakkata – l-Artikolu 47 tal-Kap. 318,*

[30] *"Where a person has contributed to a pension fund, this could, according to the Commission, in certain circumstances create a property right in a portion of such a fund and a modification of the pension rights under such a system could in principle raise an issue under Art. 1 of Protokoll No. 1. Where the payments are to a social security system, even assuming that this gives rise to a right to derive a benefit from the system, it cannot be interpreted as entitling that person to a pension of a particular amount."*: Reid K., **A Practitioner's Guide to the Ewropean Convention on Human Rights** Sweet & Maxwell (London) 2004, p. 410, para. IIB-284 citata b'approvazzjoni mill-Qorti Kostituzzjonali.

abbinat, s'intendi ma' dispozizzjonijiet ohra tal-istess ligi – tipprovdi li meta persuna jkollha "service pension" minghand l-ex-employer taghha, il-pensjoni tas-sigurta`socjali titnaqqas bid-differenza ta' dak li dik il-persuna tkun qed tippercepixxi mill-pensjoni privata. Pero` qatt ma tigi negata ghal kollox il-pensjoni tas-sigurta` socjali. Kif fisser Adrian Attard quddiem l-ewwel Qorti …..: "S'intendi ir-retirement pension hemm flat rate li inqas minn daqshekk ma tistax tiehu..."

Dan kollu gie citat b'approvazzjoni mill-istess Qorti Kostituzzjonali fil-kaz ta' **Grech et.** fuq imsemmi. Il-Qorti ikkonkludiet li :

"Anke f'din il-kawza, kuntrarjament ghal dak li qed jikkontendu l-appellanti, ma hemmx xi deprivazzjoni totali mid-dritt tal-pensjoni maltija. Din semplicement qed tigi ridotta, u tali riduzzjoni ma tammontax ghal ksur tal-Artikolu 1 ta' l-Ewwel Protokoll."

L-interess Pubbliku u Proporzjonalita'

Il-Qorti Kostituzzjonali fil-kaz **Brincat noe.** ikkonsidrat li l-pensjoni kontributorja hija mizura ibbazata fuq is-solidarjeta` socjali intiza biex, safejn hu possibbli, il-gid jitqassam ma', u jitwassal lil, kulhadd. Din il-Qorti tikkondividi dan il-hsieb.

Kif osservat il-Qorti Kostituzzjonali fil-kaz **Paul u Marianne Hili v l-Avukat Generali et (**31 ta' Ottubru 2014) "...*ghalkemm huwa minnu li l-ammont dovut bhala pensjoni ma jigix komputat b'mod li necessarjament jekwivali ghall-ammont totali mhallas bhala kontribuzzjonijiet, izda xorta wahda l-kontribwent ghandu aspettattiva legittima li meta hu jirtira hu*

wkoll jibbenefika mill-beneficji socjali skont il-ligi vigenti fid-data tal-irtirar. Dan hu bbazat fuq il-kuncett li l-obbligu tal-hlas tal-kontribuzzjonijiet ghal min jahdem bi qligh huwa mizura bbazata fuq is-solidarjeta` socjali, u hi intiza wkoll sabiex il-flus imhallsa f'dak iz-zmien issostni lil dawk li ma jkollhomx introjtu jew ma jkollhomx introjtu adegwat ghal ghejxien taghhom." (sottolinear ta' din il-Qorti).

Ikkonsidrat li s-solidarjeta` socjali hija l-pern u l-motivazzjoni tal-iskema tal-pensjoni kontributorja. Din l-iskema ma taghtix lill-kontributur il-jedd li jircievi korrispettiv ugwali ghall-hlasijiet li jkun ghamel imma jedd ghal xi ammont ta' pensjoni meqjus skont l-interessi socjali fis-sens li "*kull pensjonant jigi garantit il-hlas tar-rata bazika tal-pensjoni tal-irtirar."*[31] F'dan is-sens mhuwiex "*investiment*" kif donnu jahsbu r-rikorrenti imma obbligu legali motivat b'ragunijiet ta' solidarjeta` socjali.

Hu risaput li l-istati ghandhom "*a wide margin of appreciation*" meta jirregolaw il-politika socjali.

Kif tosserva **Karen Reid**[32] *"A wide margin applies however to States in regulating their social policy. This can include measures reducing pensions in pursuit of social justice or re-integration into the general system of previously privileged groups."*

Il-Qorti Ewropea fil-kaz **Carson and others v. The United Kingdom**[33] fissret il-hsieb taghha hekk:

---

[31] Affidavit ta' **Edward Buttigieg** a fol. 657 et,seq. tal-process.
[32] Op.cit.
[33] (GC) *Application no. 42184/05 (dec)*16 March 2010

“A wide margin is usually allowed to the State under the Convention when it comes to general measures of economic or social strategy. Because of their direct knowledge of their society and its needs, the national authorities are in principle better placed than the international judge to appreciate what is in the public interest on social or economic grounds, and the Court will generally respect the legislature’s policy choice unless it is ‘manifestly without reasonable foundation’ [see **Stec and Others v The United Kingdom** [GC], no 65731/01 and 65900/01, para 52 ECHR 2006 – VI][34]”

Edward Buttigieg, Agent Direttur Generali fi hdan il-Ministeru ghall-Familja u Solidarjeta Socjali[35] spjega l-iskop tal-iskema tal-pensjoni taz-zewg terzi fejn "*Il-legislatur ried jizgura li tinholoq skema ta' pensjoni b'rata ferm oghla minn dik li kienet tithallas b'rata fissa. Fl-istess waqt, pero' l-legislatur ried jassigura l-principju ta' solidarjeta` billi dahhal il-kuncett li fejn minbarra pensjoni tas-Sigurta` Socjali persuna tkun qed tircievi pensjoni tas-Servizz li tithallas separatament, din ta' l-ahhar ghandha tittiehed in konsiderazzjoni meta jigi stabbilit l-ammont tal-pensjoni tas-Sigurta` Socjali b'dan li l-pensjoni tas-Sigurta` socjali titnaqqas bid-differenza ta' dak li dik il-persuna tkun qed iddahhal mill-pensjoni privata."* Sussegwentement bl-**artikolu 47 tal-Kap. 318** tal-Ligijiet ta' Malta, l-pensjoni tas-Sigurta` socjali ma baqghetx tintilef ghal kollox imma jinsab garantit il-hlas ta' *flat rate* jew rata minima rrispettivament mill-ammont tal-pensjoni tas-servizz li wiehed ikun qed jircievi. *"B'dan il-mod gie garantit li taht l-iskema kontributorja persuna li tkun hallset il-kontribuzzjonijiet mehtiega kellha l-pensjoni taghha bazika salvagwardjata."*

[34] citat *ante*.
[35] Affidavit a fol 657 *et.sequitur* tal-process.

Ikkonsidrat li r-rikorrenti lanqas biss ghamlu imqar accenn ghaz-zewg pronunzjamenti tal-Qorti Kostituzzjonali fis-sottomissjonijiet taghhom minkjejja li dawn huma pronunzjamenti awtorevoli il jittrattaw fil-fond mertu identiku.[36] Frankament din il-Qorti hija perplessa b'dan in-nuqqas ghaliex ghalkemm is-sistema taghna ma ssegwix il-principu tal-*binding precedent,* pronunzjamenti precedenti tal-Qorti Kostituzzjonali *"fejn il-materja partikolari tkun giet approfondita, ma ghandhomx jigu rovexxati leggerment u minghajr raguni serja li jwasslu lil din il-Qorti ghal konkluzzjoni li tali interpretazzjoni hija wahda jew ingusta mal-mghodija taz-zminijiet jew wahda li nterpretat ligi partikolari b'mod inkorrett." (*Qorti Kostituzzjonali fil-kaz "***On.Imhallef Dottor Anton Depasquale vs Avukat Generali"*** - dec. 1 ta' Gunju 2001).

Madanakollu r-rikorrenti mhux talli ma gabu l-ebda argument gdid, l-ebda gurisprudenza gdida, u l-ebda fatti godda li jistghu anke remotament ibiddlu il-fehmiet gja espressi imma injoraw dawn is-sentenzi ghal kollox. Gustament l-intimati josservaw li l-assenza ta' kritika ta' dawn is-sentenzi ddghajjef mhux ftit il-pozizzjoni tar-rikorrenti ghaliex gjaladarba ma gabu l-ebda argument *ex novo* biex jikkumbattu l-insenjament imnissel minn dawk iz-zewg sentenzi, allura isewgi li ma hemm l-ebda raguni ghaliex dak it-taghlim m'ghandux jghodd.

Din il-Qorti ghalhekk ma tistax tiskarta r-ragunamenti tal-Qorti Kostituzzjonali minghajr ragunijiet serji u gravi. Aparti l-iskiet tar-rikorrenti, lanqas jirrizulta li kien hemm tibdil fl-interpretazzjoni tal-Qorti Ewropea dwar il-jedd ghall-ammont partikolari ta' pensjoni, jew xi restrizzjoni fil-*margin of appreciation* tal-Istati Membri.

---

[36] Din il-Qorti trid bil-fors issemmi li l-intimati mxew tant korrettement fil-kaz in ezami li esibew in atti kopji tas-sentenzi imsemmija moghtija fil-kazijiet **Brincat noe *u* Grech noe** qabel ir-rikorrenti gew awtorizzati jressqu is-sottomissjonijiet bil-miktub taghhom u allura r-rikorrenti kellhom preavviz tal-pozizzjoni tal-intimati. (Ara verbal tas-seduta tat-2 ta' Mejju 2013).

Fil-kaz odjern, li gara, anzi kien li l-posizzjoni tal-pensjonanti tjiebet sussegwentement ghaz-zewg sentenzi citati.

Titjib fil-Kondizzjonijiet tal-Pensjonanti li Jircievu Pensjoni tas-Servizz

Ta' rilevanza hija l-fatt li s-sitwazzjoni tal-pensjonanti li jippercepixxu wkoll pensjoni tas-servizz kompliet titjieb wara li nghataw is-sentenzi citati . Dan sehh b'rizultat ta' zewg ammendi importanti fit-tifsira tal-pensjoni tas-servizz. Spiccat is-sitwazzjoni antecedenti fejn il-pensjoni tas-Sigurta` socjali kienet tigi ridotta b'mod li tintilef ghal kollox jekk persuna tkun qed tircievi pensjoni ohra li diga` tilhaq iz-zewg terzi.

B'ammenda introdotta fl-**artikolu 47 tal-Kap 318** ddahhlet *flat rate* minimu kif fuq senjalat mix-xhud Edward Buttigieg. Mis-sena 2008 kif spjega ix-xhud Ivan Cilia[37] "*abbazi ta' tlett legal notices ippubblikati ghas-snin 2008, 2009, u 2011, mis-sena 2008 l-ewwel €466 tas-service pension ma tigix ikkunsidrata"*. Dan l-ammont zdied annwalment bl-ammont ta' mitejn ewro (€200) ghal kull sena sussegwenti.

George Cremona, xehed[38] li wara l-Budget tat-2012 l-ammont ta' €1066 jigi meqjus imnaqqas ghall-finijiet tal-pensjoni tas-Sigurta` socjali. Dan l-ammont rega' zdied ghal €1266 b'effett minn Jannar 2013. **Edward Buttigieg** xehed[39] li dawn l-ammonti "*jigu injorati ghal finijiet tal-kalkolu tar-rata tal-pensjoni tas-Sigurta` socjali".* Spjega li l-iskop ta' dawn l-ahhar ammendi kien li "*maz-zmien dak li jkun jista' jibbenefika mill-*

[37] Xhieda fis-Seduta tal-24 ta' Mejju 2011
[38] Seduta tat-23 ta' Frar 2012
[39] Affidavit a fol 657 *et.sequitur* tal-process.

pensjoni tas-Sigurta` socjali b'mod shih anke jekk huwa jkollu pensjoni ohra li tizboq ir-rata massima tal-pensjoni tas-Sigurta` socjali." Effettivament b' dan il-process, il-pensjoni tas-Sigurta` socjali ma baqatx izjed titnaqqas bl-ammont shih tal-pensjoni l-ohra ghaliex din ta' l-ahhar bdiet titnaqqas bl-ammonti msemmija fl-artikolu **2** kif gie ammendat.

Ikkonsidrat ukoll li l-ammont tal-pensjoni tas-servizz ezent mill-kalkolu imsemmi rega' zdied b'€200 ohra b'effett mill-4 ta' Jannar 2014.

Minbarra dan b'effett mill-4 ta' Ottubru 1997 meta l-pensjoni tas-servizz tkun kommutata kollha kemm hi, l-ammont tal-pensjoni tas-servizz ma jibqax jitqies aktar biex jinhadem l-ammont tal-pensjoni taht is-Sigurta` socjali (**art 2 Kap 318).** Ghalhekk ir-rikorrenti dejjem kellhom ghazla li jikkomutaw il-pensjoni tat-Tezor.

Fid-dawl tal-premess, lanqas jista' jinghad li l-mizura qed timponi piz ingust (*unfair burden)* fuq ir-rikorrenti. Il-*quantum* tal-pensjoni kontributorja tnaqqas biss sakemm id-dħul kollu tar-rikorrent mill-pensjoni jiġi daqs — jew, għall-inqas, ma jiġix wisq ogħla minn — dak li jirċievu pensjonanti oħra. Inoltre skont l-**artikolu 47 tal-kap 318** il-hlas ta' *flat rate* jew rata minima hija zgurata irrispettivament mill-ammont li l-pensjonant jirciev i mill-pensjoni tas-servizz. Ma' dan wiehed ghandu jzid il-konsiderazzjoni li l-ammont ta' pensjoni tas-servizz li ghandu jitnaqqas qed jigi ridott gradwalment ma' kull *budget* u allura l-pozizzjoni tar-rikorrenti qed titjieb kull sena.

Kif isostnu l-intimati[40] "*B'dan il-mod, gie garantit li taht l-iskema kontributorja persuna li tkun hallset il-kontribuzzjonijiet mehtiega kellha l-*

[40] Nota ta' sottomissjonijiet tal-intimati a fol.81 *et sequitur* tal-process.

pensjoni taghha bazika salvagwardata anke jekk tali persuna tkun qed tircievi pensjoni tas-servizz li tkun ghola minn zewg terzi tal-paga."

Kif inghad, il-Konvenzjoni ma taghtix dritt ghall-ammont partikolari ta' pensjoni, u huwa proprju l-ammont tal-pensjoni taz-zewg terzi li qed jilmentaw minnu r-rikorrenti.

Ghal dawn ir-ragunijiet il-Qorti ma ssibx illi kien hemm ksur tal-jedd imħares taħt l-Art. 1 ta' l-Ewwel Protokoll.

L-artikolu 14 tal-Konvenzjoni

Jibqa' biex jigi ezaminat jekk gjaladarba il-pensjoni dovuta lir-rikorrenti, bhala *'possediment' ai fini* tal-artikolu 1 tal-Ewwel Protokoll, qed tigi applikata bi ksur tal-artikolu 14 tal-Konvenzjoni.

Biex jista' jinghad li hemm "diskriminazzjoni" vjetata skont l-Artikolu 14, wiehed irid iqabbel lir-rikorrenti ma' nies f'sitwazzjoni analoga.

Kif gie mfisser fil-kaz **Wessels-Bergervoet vs the Netherlands** deciz mill-Qorti Ewropea fl-4 ta' Settembru, 2002 :

"*46. The Court reiterates that the right under Article 14 not to be discriminated against in the enjoyment of the rights guaranteed under the Convention is violated when States treat differently persons in*

analogous situations without providing an objective and reasonable justification (see *Thlimmenos*, cited above, § 44).”

Ukoll fil-kaz **Carson and others v The United Kingdom (*vide ante)*** il-*Grand Chamber* fissret hekk l-artikolu 14:

"1. The Court has established in its case-law that only differences in treatment based on an identifiable characteristic, or “status”, are capable of amounting to discrimination within the meaning of Article 14 (see ***Kjeldsen, Busk Madsen and Pedersen v. Denmark****, 7 December 1976, § 56, Series A no. 23). Moreover, in order for an issue to arise under Article 14 there must be a difference in the treatment of persons in analogous, or relevantly similar, situations (see* ***D.H. and Others v. the Czech Republic*** *[GC], no. 57325/00, § 175, ECHR 2007-IV, and* ***Burden v. the United Kingdom*** *[GC], no. 13378/05, § 60, ECHR 2008). Such a difference in treatment is discriminatory if it has no objective and reasonable justification; in other words, if it does not pursue a legitimate aim or if there is not a reasonable relationship of proportionality between the means employed and the aim sought to be realised."*

Ir-rikorrenti jsostnu li d-diskriminazzjoni qieghda fil-fatt li huma b’differenza ghal dawk il-haddiema li jhallsu l-kontribuzzjonijiet u jircievu pensjoni shiha, jircievu pensjoni ridotta minhabba li qed titnaqqas mill-pensjoni kontributorja l-pensjoni tas-servizz.[41]

Il-Qorti ma taqbilx ma’ din it-tezi. Ir-rikorrenti ghandhom jitqieghdu fl-istess pozizzjoni bhall-persuni li jircievu pensjoni tas-servizz jew pensjoni ohra privata. Infatti ma jirrizultax li qed ibaghtu minn xi trattament

[41] Nota ta' sottomissjonijiet tar-rikorrenti a fol.678 tal-process.

diskriminatorju meta jigu paragunati ma’ pensjonanti fl-istess kategorija bhal taghhom. Hekk fisser Edward Buttigieg fix-xhieda tieghu fejn qal li l-Ligi ma tiddistingwix bejn pensjonijiet imhallsa mill-privat u dawk imhallsin mit-Tezor jew mill-Gvern b'dana li l-beneficcjarji ta' kwalsiasi sura ta' pensjoni tas-servizz kienu kollha qed jigu trattati bl-istess mod.

Kull min hu fl-istess pozizzjoni tar-rikorrenti (pulizija, membri tal-Forzi Armati, jew tal-Facilita' Korrettiva jew persuni li jircievu pensjoni privata ohra apparti dik taz-zewg terzi) jigi trattat bl-istess mod, u ma ngabet ebda prova ta’ xi trattament “differenti” ta’ persuni li jinsabu f’pozizzjoni simili ghal dik tar-rikorrenti.

Anke jekk wiehed kellu jqabbel ir-rikorrenti mal-kategorija ta' pensjonanti li ma jgawdux minn pensjoni tas-servizz, u li, allura jircievu l-pensjoni taz-zewg terzi fl-intier tieghu, l-Qorti xorta ma tarax li wiehed jista' jitkellem dwar mizura li m'ghandhiex '*an objective and reasonable justification* ghat-trattament differenti.

Kif gie ritenut mill-Qorti Ewropea fil-kaz ta' **Stec and others v the United Kingdom** fuq citat:

2. The scope of this margin will vary according to the circumstances, the subject matter and the background (see Petrovic v. Austria, 27 March 1998, § 38, Reports 1998-II). As a general rule, very weighty reasons would have to be put forward before the Court could regard a difference in treatment based exclusively on the ground of sex as compatible with the Convention (see Van Raalte, cited above, § 39, and Schuler-Zgraggen v. Switzerland, 24 June 1993, § 67, Series A no. 263). On the other hand, a wide margin is usually allowed to the State under the

Convention when it comes to general measures of economic or social strategy (see, for example, James and Others v. the United Kingdom, 21 February 1986, § 46, Series A no. 98, and National & Provincial Building Society, Leeds Permanent Building Society and Yorkshire Building Society v. the United Kingdom, 23 October 1997, § 80, Reports 1997-VII). Because of their direct knowledge of their society and its needs, the national authorities are in principle better placed than the international judge to appreciate what is in the public interest on social or economic grounds, and the Court will generally respect the legislature's policy choice unless it is "manifestly without reasonable foundation" (ibid.)."

Billi l-mizuri tat-tnaqqis tal-pensjoni ghandhom l-ghan legittimu ta' solidarjeta` socjali sabiex jintlahhqu l-bzonnijiet ta' kulhadd ma jistax jinghad li m'ghandhomx ghan legittimu u li l-mizuri huma "*objectively and reasonably justifiable*".

Riferibbilment ghat-test ta' proporzjonalita` bejn l-ghan u l-mizura effettwata, din il-Qorti bilfors trid tenfasizza dak li gja kkonstatat *ante* u cioe` dawk il-fatturi li jiffavorixxu lir-rikorrenti: li huma baqghu jibbenefikaw minn pensjoni non kontributorja, b'differenza ghal dawk il-pensjonanti li ma jgawdux minn tali beneficcju; li mhuwiex qed jitnaqqas izjed l-ammont shih tal-pensjoni tas-servizz; li b'zieda mal-pensjoni tas-servizz jircievu rata ta' pensjoni minima ; u li jistghu li jikkommutaw il-pensjoni tas-servizz; u li hemm revizjoni gradwali tal-ammont tal-pensjoni tas-servizz imnaqqas.

Fic-cirkostanzi ghalhekk ma jirrizultax li hemm xi sproporzjon bejn id-differenza fit-trattament bejn iz-zewg kategoriji ta' pensjonanti u l-ghan li jrid jintlahaq permezz ta' dak it-trattament differenti. L-Att Dwar is-Sigurta` Socjali ma johloq ebda forma ta' diskriminazzjoni. Hu intiz biex

johloq principji dwar rati ta’ pensjoni applikabbli u rati ta’ sigurta` socjali. Hija ligi [li wiehed jista’ jaqbel maghha jew le, izda dan ma jirrendix il-ligi anti-Kostituzzjonali jew kontra l-Konvenzjoni] intiza fuq solidarjeta` socjali kif jitqassam il-gid tal-pajjiz.

Illi ghalhekk fid-dawl tal-premess, il-Qorti ma ssibx li gie lez id-dritt tar-rikorrenti skont l-artikolu 14 flimkien mal-artikolu 1 tal-Ewwel Protokoll tal-Konvenzjoni.

III. <u>KONKLUZJONI.</u>

Illi ghalhekk ghal dawn il-motivi, din il-Qorti, **taqta’ u tiddeciedi**, billi filwaqt li **tastjeni** milli tiehu konjizzjoni tal- ghall-ewwel (1), it-tielet (3), ir-raba' (4) u l-hames (5) eccezzjonijiet preliminari ghar-ragunijiet fuq spjegati, **tichad** it-tieni eccezzjoni preliminari, filwaqt li **Tilqa' l-eccezzjonijiet sostantivi fil-mertu tal-intimati u tiddisponi mill-ewwel zewg talbiet tar-rikorrenti billi:**

Tichad l-Ewwel u t-Tieni talbiet tar-rikorrenti bhala infondati billi ssib li ma kienx hemm vjolazzjoni ta' l-artikolu 37 tal-Kostituzzjoni ta' Malta u ta' l-artikolu 1 tal-Ewwel Protokoll tal-Konvenzjoni Ewropea ghall-Protezzjoni tad-Drittijiet tal-Bniedem u tal-Libertajiet Fundamentali kif ukoll tal-artikolu 14 flimkien mal-artikolu 1 tal-Ewwel Protokoll tal-istess Konvenzjoni.

L-ispejjez jithallsu mir-rikorrenti.

Moqrija.

< Sentenza Finali >

--------------------------------TMIEM--------------------------------